50487

A HÉT

Szerkeszti és kiadja
Kiss József.

VIII. Évfolyam. 50. szám.

A nemseti színház mellett.
Pannonia Szálloda
Budapest, Kerepesi-út 7. sz.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
VII., Erzsébet-körút 6. sz.

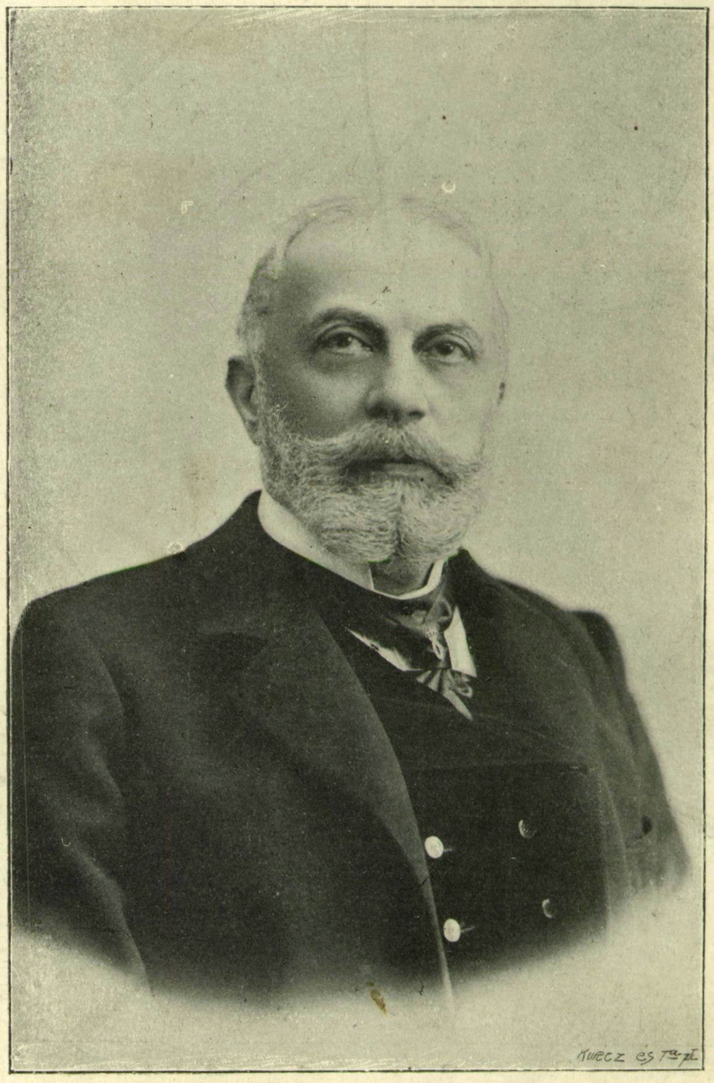

SCHWIMMER ERNŐ tanár.

M. Kir. Horthy Miklós-Tudományegyetem KÖNYVTÁRA SZEGED

Erdélyi fényképe után.

Legalkalmasabb karácsonyi ajándékok!

STANDARD DESKS

amerikai redőnyös és sima iróasztalok — amerikai tölgy-, dió- vagy mahagoni fából.

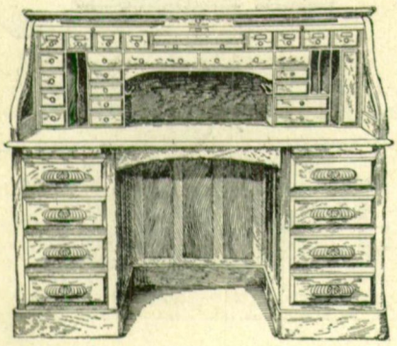

Valamennyi fiók a redőny leeresztésével egyszerre zárul.
Egyetlen kulcs nyitja valamennyi fiókot és az egész asztalt.
Disze minden irodának és szobának.

Nélkülözhetlen: minden gyárosnál, kereskedőnél, ügyvédnél, birónál, bankárnál, képviselőnél, államférfiunál, irónál, stb. stb.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

GLOGOWSKI ÉS TÁRSA amerikai modern irodai berendezések kizárólagosan jogositott eladási telepe.

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 16. szám.

Elsőrangu hazai gyártmány.

Gőzcséplők

Pontos czim:

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSULAT.

BUDAPEST.

Ekék. Borprések. Vetőgépek.

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára
mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes
gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel
és szakszerü felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

Szecskavágók. Morzsolók.

Hirdetések felvétetnek
„A Hét“ kiadóhivatalában.

CALDERONI és TÁRSA

Váczi-u. 30. BUDAPEST. Kis hid-u. 8.

Szinházi látesövek aluminiumból legkülönbözőbb kiállitásban, kitünő üvegekkel, bőrtokban vagy elegáns peluche zacskóban. **Női látesövek fogantyuval.** Legujabb **Zeuss-féle távesövek. Tábori, vadász- és verseny-látesövek** legujabb átalakitással à tirage rapide. **Salon lorgnettek. Orrcsiptetők és szemüvegek** arany, ezüst, teknősbékacsont keretben legjobb üvegekkel. Stereoskop szekrények. Aneroid légsulymérők. **Terem- és ablak-hőmérők** diszes kivitelben. Rajzeszközök. **Fényképészeti készülékek** stb. dusz választékban.

Árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek.

A Zoltán-féle Egy üveg ára 1 frt.

csukamájolaj

használatban a legjobb,

mert sem kellemetlen szaga, sem rossz ize nincsen, s ugy a gyermekek, mint a felnőttek szivesen veszik be.

Főraktár: ZOLTÁN BÉLA gyógyszertára, Budapest, V., Széchenyi-tér és Nagykorona-utcza sarok.

VIII. évfolyam. 1897. 50/415. szám.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési feltételek:
Egész évre ... ... frt 10.—
Félévre ... ... » 5.—
Negyedévre ... ... » 2.50

Egyes szám ára 20 kr.

A HÉT

POLITIKAI ÉS IRODALMI SZEMLE.

SZERKESZTI KISS JÓZSEF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VII. ker., Erzsébet-körut 6. sz.

Hirdetések felvétele ugyanott.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Budapest, deczember hó 12.

Krónika.

On dit.

— *deczember 10.*

Ignotus kollegám meséli, hogy ha társaságban megismerkedik azzal a bizonyos urral, aki neki már régi tisztelője s alig várta az alkalmat, hogy vele megismerkedjék, bemutatkozás első izgalmai után rejtelmes mosoly ömlik el az ismeretlen tisztelő ábrázatán. Ő ilyenkor e szavakkal fordul uj ismerőséhez:

— Uram, kegyed talán még nem tudja biztosan, mit akar most mondani. Én már tudom. Kegyed azt akarja tőlem kérdeni: ugy-e bár, önnek nincsenek vágyai? S ha én sértődötten felelném: hogy az ördögbe ne volnának?! — kegyed diadalmasan ráduplázna: no mert — ignoti nulla cupido! Kitünő — csak arra figyelmeztetem, hogy kegyed lesz a háromezernégyszázhuszonhetedik ember, aki ezt a kitünő viczczet megcsinálja.

Az én életemnek is van ilyen damoklesz-kardja, amely állandóan a fejem fölött lebeg. Ha a villamoson elbeszélgetek egy kollegámmal, biztos lehetek benne, hogy a tizedik szó után rejtelmes mosoly ömlik el annak a harmadik urnak az ábrázatán, akinek nincs egyéb foglalkozása, mint idegen emberek beszélgetéseit kihallgatni. Ilyenkor én is odafordulok az ismeretlenhez:

— Uram, tudom, mit akar most mondani. Azt akarja mondani: uraim, csináljanak egy kissé barátságosabb arczot. S ha mi erre azt kérdeznénk: mért, talán fotografus az ur?! — kegyed sértődötten igy felelne: ellenkezőleg, én lipótvárosi ügyvéd vagyok, de már Cicero megmondta, hogy az auguroknak nevetniök kell, ha egymással találkoznak.

Holott nincs ebben a hitben egy szemernyi igazság sem. Mint ahogy a szinész áldozata a mesterségének s a legjobban önnönmaga előtt komédiázik — az ujságiró is ilyen áldozat, aki legjobban maga hiszi el, amit hazudott. Mert ezek mögött a valótlanságok mögött mélységesen igaz és hihetetlenül megtörtént dolgok lappanganak, amiket azonban »nem szabad megirni«. Nincs ujságiró, aki tele ne volna ilyen tantaluszi értesülésekkel, amik mind nagyszerüek, érdekesek, csodálatosak, de mihaszna, ha »megirni nem szabad«. Hogy miért nem szabad és ki tiltja, az örök titok marad. De az ujságiró mindig diplomata marad, aki a közvéleményből nem táplálkozik, hanem operál vele, s az irása arra való, hogy mögéje rejtse azt, amit »megirni nem szabad«. Ezek a rejtelmes dolgok rendszerint jelentéktelen semmiségek s a sorok között már minden jóravaló ujság megirta őket. De a vérbeli zsurnaliszta azért tovább titkolódzik, tovább rejtelmeskedik — és legjobban a kollegája előtt. Ha egymásra nevetnek, a mosolyuk nem a szabadkőmiveseké, hanem a diplomatáké, s a beszélgetéseik valóságos tojástánczot járnak azok körül a dolgok körül, amiket »megirni nem szabad«.

E beszélgetéseknek hosszabb idő óta mágneses középpontja egy zseb. Még pedig a Bánffy Dezső zsebe — e világon a legcsudálatosabb zseb. Kivülről semmi sem látszik rajta, még egy zsebkendő csücske sem kandikál ki belőle, mint a Kossuthéból vagy az Apponyiéból. De belül! A *Peter Schlemihl* büvészének a zsebéből mi került ki? mindössze egy sátor, két ló meg egy kocsi. Mi ez a Bánffy Dezső zsebéhez képest, amelyből egymás után került ki egy német császár, egy oláh király, egy katonai akadémia, tiz szobor és egy tizenhatodik paragrafus. Az ujságok már megirták, mi minden van még a zsebében, hogy akkor huzza ki, mikor jónak látja. A zsebében van a külön magyar udvartartás; a zsebében, állitólag, a nádori méltóság; a zsebében vannak a honvédség ágyui s az uralkodóház uj szinei is. De most még többről suttognak. Azt mondják, hogy az *önálló magyar vámterület* is benne van a Bánffy Dezső zsebében. Kaczérkodik csak, kelleti magát, ungorkodik azzal a második provizóriummal, amit most a ház elé tett. De az önálló vámterülettel kirukkolhat, amikor neki tetszik. Ezért biztosak benne, hogy a függetlenségi párt obstrukcziója nem komoly dolog, s utolsó perczben meglesz a kompromisszum. »Mit erőlködtök, szólt volna a minap Lukács miniszter a függetlenségiekhez. Legkésőbb tiz esztendő mulva ugyis érett gyümölcsképpen hull az öletekbe, amit ma éretlenül akartok leszakasztani.« Nem, a kompromisszum meglesz, s Magyarországot megint a politikai bölcsesség mintájának emlegetik az egész glóbuson, amiben különben nem kis része lesz az Apponyi önfeláldozásának, aki a provizórium saraglyája mellől önkéntelen a Bánffy szekerét tolja.

Ah! Apponyi! Az elébb megemlitettem a halhatatlan Peter Schlemihlt, s erről jut eszembe az a magyarázat, melyet e különös szó eredetéről a közönség köréből kaptunk. Egy tudós héber szótáriró küldte, s az ő állitása szerint a dalos Provence-ban, a zsidók régi pátriájában örömünnepeiken ingyen mézet osztogattak a piaczra sereglett mózeshitüeknek. A nagy tolakodásban mindenki

megkapta a maga részét, de egypár mindig akadt, akinek csak a könyökökből jutott, a mézből nem. Ezek a jámborok ott voltak a méznél (chez le miel), de nem kaptak belőle. Ilyen slemilnek stilizálják sokan Apponyi Albertet, s e szánalmas figurához megfőstik a háttért is. Azt mesélik például, hogy Kálnoky alatt Apponyi számára zárva volt a világ. Goluchowskival együtt, azt várták, fölragyog az ő csillaga is. Mint a zöld asztalnál, a nemes lengyel a fehér asztalnál is hű követője a nagy Metternichnek, s egy bécsi arisztokrata familia erre alapitotta a számitásait. Európa legkitünőbb szakácsával főzette meg azokat az ebédeket, amelyeken a szép Goluchowskinak — dem Minister des angenehmen Äusseren — a pástétommal együtt finoman és diskréten Apponyit is föltálalták mindig, bizonyitgatván előtte, hogy nem is olyan szörnyü rebellisségek az Apponyi rosszhirü katonai követelései. S lehet, hogy Apponyi is olyan, mint a rajnai bor — első hörpintésre nem izlik, később beleszeret az ember — elég az hozzá, Goluchowski is megbarátkozott a nemzeti programmal, s ugy mondják, propagálni kezdte a Burgban is. Annyi bizonyos, hogy a katonai akadémia megvan, de az is bizonyos, hogy a hasznát nem Apponyi látja, hanem Bánffy. Ha igy áll a dolog, ez mindenesetre tragikus.

De én nem hiszem, hogy egészen igy állana. Vagy legalább is azt nem hiszem, hogy Apponyi csakugyan olyan szánalmas figura volna s olyan felhőben járó idealista, akinek pingálják. Valószinü, hogy a praktikus kormányzatban nem válna be, de az a mód, amelyen ő törekszik — mint ahogy komoly államférfiunak törekednie is kell — a hatalomra, éppen nem olyan impraktikus, mint amilyennek pingálják, Lesz vagy három éve, hogy megkérdeztem valakitől: ugyan mondja, mit szól Apponyi György az Apponyi Albert kuruczpolitikájához? Mit szól? felelték nekem, mindenképpen helyesli. Azt mondta volna a fiának, mikor ez nekiindult a pártvezérségnek; »édes fiam, csinálj olyan politikát, amilyet akarsz, csak arra ügyelj, hogy lefelé ne veszitsd el a népszerüségedet. Mert mihelyest odalenn üldözőbe fognak, a legelső kapu, ami bezárul előtted, odafönt lesz.« Ha az ősz konzervativ csakugyan igy szólt, tapasztalatból beszélhetett. Az akkor még ifju Ferencz József császárnak egy fényes mondását kolporlják az ötvenes évekből. »Önök alkotmányosságot kérnek tőlem? Szeretem ezt a modern alkotmányosságot, amelyben a felelős miniszterek megmaradnak s a felelőtlen királyokat elkergetik.« Bizonyos, hogy az uralkodás e nagy müvésze ötven esztendőn át nem igy értelmezte az alkotmányosságot és huzamosan sohasem azonositotta magát olyan miniszterekkel, akiktől a nép kegye elfordult. S Apponyitól nem is olyan bolondság, hogy mindenekelőtt lefelé veti meg magának az ágyat. Végre is ma az egész ország hatvanhetes, s az egész ország érzi, hogy e nagy fordulatok mind Apponyinak adnak igazat. Jobb az események erejénél fogva s a közvélemény akaratából lenni miniszternek, mint kegyelemből és szánalomból. Apponyi várhat, s most is, hogy a provizóriumot elfogadta, éppenséggel nem volt olyan *slemil*, mint amilyennek a függetlenségiek mondják.

Ezek szegények inkább beleesnek abba az önkéntelen landsknechtségbe, amelylyel Apponyit gyanusitják. Furcsa, de igaz, hogy ez a legvadabb ellenzék in ultima analysi mindig csak hasznára van a kormánynak, amiben nem kis része van Szilágyi Dezsőnek is, aki mindig ugy intrikál Bánffy ellen, hogy nem Bánffynak árt vele. Rebesgetik már is, hogy a kompromisszum-kisérletekben, csakugy mint nyáron, megint benne van a Szilágyi keze. S ez természetes is, mert, valljuk meg az igazat: nagyon valószinü, hogy még a nagy Dezső is fél az obstrukcziótól. Az ördögbe is, nincs az a titáni tekintély, amelynek vége ne szakadna abban a perczben, amint az első tintatartó repül a fejéhez — jobb ennél a tisztességes béke. Bánffynak megint nem lesz alkalma megcsinálni a klotürt, de e helyett megkapja az uj provizoriumot. Ez is valami.

Kedves dolgot mesélnek a nagy Dezső ármánykodásairól, post festa. Ellenzéki ember mesélte, lelke rajta. Az Apponyi hires jászberényi leveléről van szó, amelynek érthetetlenül önbizalmas és reménynyel duzzadó hangját azzal magyarázzák, hogy a nagy Dezső ez időben vidáman intrikált Apponyival Bánffy ellen. Mondják is, hogy azokban a napokban a nagy Dezső a liberális klubban sem sajnálta Apponyitól a dicséreteket, hogy igy meg ugy, nem is olyan rossz politikus az az Apponyi. Történt azonban — az ujságok akkor sokat is kommentálták — hogy a király audiencziára hitta Szilágyit. Az hirlett, hogy a parlamenti helyzetről való referálásra, holott a felség csak azt akarta volna tudtára adni a nagy Dezsőnek, hogy előtte ezek a kis játékok éppen nem szimpátikusok. Annyi tény, hogy mikor a nagy Dezső az audienczia után először jelent meg a klubban, az arcza sugárzott a vidámságtól, s az első szava ez volt:

— Micsoda rossz politikus az az Apponyi!

Igy volt-e? tudja isten, de való igaz, hogy néha a legnagyobb fordulatok ilyen apró-cseprőségeken fordulnak meg. Ámbár az ilyesmivel is ugy vagyunk, mint a Spinoza kövével, amely azt hiszi, hogy a maga akaratából esik lefelé, holott a föld vonzása huzza. Magyarországot a viszonyok kényszerüsége emeli, fejleszti és kormányozza, s bolondság azt hinni, hogy akár egy ember, akár egy egész párt változtathat ezen.

Reporter.

Üstökösök és nagy emberek fénycsóvát hagynak maguk után, amelyben egy egész sereg jelentéktelen pont mozog.

*

A prüdéria olyan illatszer, amelynek rossz szagot kell elrejtenie.

*

A művész szótlanul, elbüvölve áll meg a szép előtt. A laikus előbb azt kérdezi: »Kitől való?« — és csak aztán csodálkozik.

*

Amit egy leányka mond és amit gondol, az három különböző dolog.

*

Levél.

. . . Ha el akarna néha jönni hozzám,
Kicsi szobámat szépen rendbehoznám,
S noha le nem hozhatnám az eget,
De beszereznék néhány szőnyeget.

A pamlagon, hol álmodozni szoktam,
A sok lyukat megfoldanám titokban,
S rozoga, tintás asztalomra itt
Elhinteném kedves virágait.

Parancsait komorna-módra lesve,
Főznék theát, mikor leszáll az este
S amire nem volt példa soha még:
Szenet hozatnék és befütenék.

Az óra járna és a lámpa égne
S azt mondanám, ha menni készül: »Még ne...«
Suttogva kelne ajkunkról a szó,
Hogy élni édes és szeretni jó.

Heltai Jenő.

A keringő vége.

Irta: ABONYI ÁRPÁD.

— Engedje megjegyeznem, drága cousine, hogy amit ön velem most tesz, az a legnagyobb kegyetlenség. Istenem, hisz én a megboldogult őrnagyot, az ön tiszteletreméltó férjét, mindig a legnagyobb csodálattal tüntettem ki!

— És én szerettem a férjemet . . . felelte mosolyogva, emelt hangon az asszony.

A fiatal ember rokonszenves, sötét arczán, melyet finom bronz patinával vont be a tengeri levegő, erre a határozott kijelentésre egyetlen vonás se rebbent. Körülhordozta tekintetét a kis szalon elegáns berendezésén, azután alig észrevehető könnyedséggel, nyugodtan, majdnem lustán, — vállat vont.

— Éppen ez a legnagyobb kegyetlenség, — szólt pár pillanatnyi hallgatás után, — amit ön, szép cousine, velem csak elkövethet. Lássa, én sokkal lágyabb teremtménye vagyok az alkotónak, mint ön. Amidőn a fezzáni sikság egyik nyomorult arab falujában megkaptam az önök levelét és megtudtam, hogy az a kitünő ember, akit csodálatommal és gyülöletemmel körülbelül éppen egyenlő mértékben ajándékoztam meg, immár a végtelenség sötét mélységeiben lebeg, őszinte részvéttel igy sóhajtottam: isten önnel, őrnagy ur, isten önnel, most követte el életében az első okos dolgot . . .

— Fülöp, az csunyaság, — mondotta elkomolyodva a hölgy s legyezőjével meglegyintette annak a széknek a karját, melyen a férfi ült. — Engem vádol kegyetlenséggel és ön az, aki kiméletlen.

— Meglehet, de nincsen-e reá okom?

— Azért maradt itt, hogy ezt megkérdezze?

— Nem, drága cousine, — azért kértem öntől tiz perczet, hogy az ön atyja és az én anyám meg legyenek velünk elégedve. Szüleink bölcsessége előtt mindketten néma hódolattal hajtjuk meg a fejünket és ugy viselkedünk, amint engedelmes gyermekekhez illik. Ön nem igy gondolkozik?

A fiatal asszony elnevette magát.

— De igen, — felelte vidáman, — éppen igy . . .

— No, lássa! Mindjárt gondoltam, hogy engedelmessége épp oly páratlan, mint az enyém. Tizenöt perczczel ezelőtt anyám gyöngéden igy szólt hozzám: menj át a kis szalonba, édes Fülöp és hallgasd meg Angélát, aki beszélni óhajt veled. Az ön atyja viszont nyilván ezt mondta önnek: menj át a kis szalonba, Angéla és hallgasd meg Fülöpöt, aki komolyan óhajt veled beszélni. *Komolyan*, — ezt a szót, ugy hiszem, hozzátette?

— Igen, azt a szót hozzátette, — felelte mosolyogva az asszony s reá emelte fényes, nagy szemeit az ifjura.

— S én ime, ennek a szónak köszönhetem, hogy ön azonnal elhagyta a társaságot és idejött, hogy komoly beszédemet meghallgassa . . .

— Várjon, Fülöp! Egy kis tévedés van a dologban . . . Ön ugy tünteti föl a helyzetet, mintha ezt a mostani találkozást — szülőink óhajtására, tanuk nélkül — én kerestem volna . . .

— Esküszöm önnek, hogy téved! Ily hihetetlen vakmerőségre nem vagyok képes.

Az asszony mosolygott, de már némi türelmetlenséggel rázta meg szép barna fejét.

— Modorából és szavaiból, kedves barátom, legalább valami ilyesmit érezek ki és ez — elhiheti — nem kellemes. Ön elvégre épp ugy tisztában van a helyzettel, mint én, — nem méltányos tehát, hogy egyikünk vagy másikunk rovására homályos pontok maradjanak. Szüleink azt akarják, hogy korrigáljuk a hibát, amit három év előtt elkövettünk. Még világosabban: azt akarják, hogy ön még ma este megkérje a kezemet és én igent mondjak. Remélem, elég világosan beszélek?

— A legvilágosabban, édes cousine, a legvilágosabban!

— Örülök, hogy egy nézeten vagyunk. Nem igazságos tehát, hogy ön feltegye rólam —

— Bocsánat a félbeszakitásért, — vágott ez ideges folytatásba a férfi és a legnyiltabb derültséggel nézett a hölgynek már-már kigyulladt szemei közé, — egy pillanatig se merném föltenni önről, hogy ennek a tervnek jobban örül, mint én. Sőt szivesen beismerem, hogy egyáltalában nem is örül.

— Ezt nem mondom . . .

S a hölgy lecsillapodva, enyhébb tekintettel igyekezett kiengesztelni heveskedéséért az ifjut, aki ezt a kedves békeajánlatot udvarias mosolylyal köszönte meg.

— Nagyon szép öntől, hogy ezt a tiszteletteljes gyanut visszautasitja, de meggyőződésem ebben a tekintetben vetekedik a legmesésebb konoksággal. Nem, nem, drága rokon, önnek nincs oka örülnie, s ha mégis az ellenkezőt sejteti velem, az csak az ön jóságos, gyöngéd kiméletére vall, amely igy akarja megszépiteni mindkettőnk számára azt a mostani helyzetet, melyet az imént oly bámulatos világossággal csillogtatott értelmem elé. Engedje meg, hogy fecseghessek és egy kicsit untathassam. Szükséges, igaza van, nagyon szükséges, hogy homályos pontok ne maradjanak köztünk. Jöjjünk hát tisztába és kezdjük az elején. Ott, ahol a hibát elkövettük.

— Hallgatom, Fülöp, — intett jókedvvel az asszony, de siessen, siessen . . .

— Azonnal készen leszek; két ily engedelmes, jó gyermek, mint mi vagyunk, hamar megérti egymást. Föl hát Aladin lámpásával: lássuk biztosan, tisztán és lehetőleg klasszikus rövidséggel a hibát, amit ki akarunk javitani. — Három évvel ezelőtt őrülten szerettem önt —

— Semmi tulzás, barátom, semmi tulzás, jegyezte meg elpirulva az asszony és mosolyogva, de csak nehezen leküzdhető zavarral játszott legyezője csipkéivel.

— Kérem, ha ön már itt az elején megszakitja fecsegésemet, mi lesz később? Nem tartom magam szellemes embernek, — rövidségre van szükségem. Azt sem képzelem, hogy mulattatni tudnám, — legyen hát szabad zordon tömörséggel előadnom a dolgot, minden szépités nélkül, a meglepő fordulatok ádáz számüzését is beleértve. A valót nem szabad meghamisitani: kimondhatatlanul szerettem önt. Ma már izetlenség volna lelkes és érzelmes tirádát énekelnem arról a gyönyörről, mely az ön közelében egész valómat eltöltötte, — azokról az álmokról, ábrándokról, vágyakról és a többi bájos szamárságról se zengek éneket önnek, melyeket ha akkoriban talált volna valaki megbántani — elég lett volna egy illetlen szó, egy lehellet — meg tudtam volna érette ölni . . . Elég, hogy nagyon szerettem és ezt tudta. Egy szép napon azonban elkövettem azt a vészes ostobaságot, hogy elragadtatásomban karjaimba ragadtam önt és megcsókoltam —

Az asszony arczát elboritotta meleg áradása a vérnek.

— Ne feledje . . . szólt akadozva, — hogy nem ez —

— Semmit sem felejtek el, — válaszolta hideg fölénnyel a férfi, — meg lesz velem elégedve. Hozzáteszem ime mindjárt, hogy ezt az esztelen merényletet juniusban — a rózsanyilás fenséges hónapjában — este nyolcz óra után, egy homályos szobában követtem el és ez volt a vétkem. Ön félreértette ezt a homályos szobát.

— Megalázott . . . lehelte összerezzenve az asszony.

— Megalázta volna önt a bocsánat is? Hisz én azonnal beláttam, hogy bolondság az ön szivére számitanom, amidőn gőgje és érzékenysége forog szóban, — s könyörgésre fogtam a dolgot. Ön azonban engesztelhetetlen maradt. A szűzies ingerültség egész lángoló felindulásával fordult ellenem, nyilván mert olyasvalami rémlett hevesen lázongó fantáziájában, hogy abban a homályos szobában el akarom önt csábitani. *Most,* nemde, már kimondhatjuk a valót? Mert ez volt a valóság és a később elkövetett hibának leghatalmasabb rugója. Ön azt hitte, hogy poltronságot akartam elkövetni. Eddig rendén volt. De ön még akkor sem tett le erről a sértő föltevésről, midőn becsületszavamat kötöttem le, hogy téved. Teringettét, ez sok volt! Dühöngtem, drága cousine, dühöngtem, mint egy halálra sebzett viziló, amely, ahelyett, hogy megtorolná a kapott sebet, belerohan az ingoványba és ott vérzik el. Mint ahogy külföldön, ahová én rohantam, lassanként, két év alatt, magam is elvéreztem. Meg kell vallani, hogy ön értett a büntetéshez. Számüzetésemmel nem elégedett meg. Példásabb büntetésre volt szükség, — olyanra, amelytől elfolyjon minden csepp vérem. Elfogadta tehát az őrnagy hódolatát, s néhány hét mulva kiküldette nekem Párisba az aranyszegélyü lapot, amelyben meghivott az esküvőre. Remélem, elég világosan adom elé az eseményeket?

— Nem értem önt, Fülöp, — felelte, nyugalmat parancsolva szivének az asszony, s mialatt lassu, habozó mozdulattal felállt, tekintete félénk kéréssel fordult az ifju felé. Mire való ez? . . .

— Nem érti, hogy miért beszélem ezeket éppen most önnek, amidőn arról van szó, hogy megkérjem a kezét? Boldog isten, mi sem egyszerübb ennél! Azért, édes Angéla, mert világossá kell tenni a hibát, amelyet ön követett el.

— Nos, hát jól van, — szólt engesztelve az asszony, — nem bánom, legyen ugy . . . A hibát én követtem el és nem ön. Meg van elégedve?

— Tökéletesen meg! Ám itt még nincsen vége. Engedelmes, jó gyermekek vagyunk ugyan, de nem szeretném, ha önt ez az engedelmesség egész jövendő életére boldogtalanná tenné. Nem ringatom magam csalódásokban. Önnek semmi örömet se okoz, hogy pár perez mulva nekem fogja nyujtani kezét és hat hét mulva a hitvesem lesz. A dolog elvégre inkább józan, semmint értelmes. A józanság pedig minden ifjui éretlenséget kizár. A szerelem bübájos istennője el fogja tehát rejteni előlünk az ő kincseit és nem ajándékoz meg gyönyöreivel, mert nem vagyunk reá méltók. Mert amit mindaketten elvesztettünk, édes Angéla, az a tisztaság . . . a tisztaság, a lélek e legdrágább ékessége, amit uj fényre csiszolni ezen a szegény világon embernek nem adatott.

— Amit ön mond, — jegyezte meg remegő hangon az asszony — az most már annyira józan —

— Hogy nem akarja tovább hallani és ezért el akar hagyni! Maradjon, Angéla és legyen okos. Egyebet a multból ugy sem őrizhettünk meg, csak ezt. Mi ketten már akármit elmondhatunk egymásnak és kell is, hogy elmondjunk, különben megcsalnók egymást, s ez nem volna okosság. Ugyan mondja, mit veszthetünk mi, ha őszintén kitárjuk egymás előtt a sziveinket? Illuziót, szenvedélyt nem táplálunk. Ön leendő férjét látja bennem, a szó legszorosabb értelmében, én önben a leendő hitvest. Ön nem szerethet engem, mert tudja, hogy számüzetésemben a legbadarabb esztelenségeket követtem el, — én nem szerethetem önt, mert neje volt annak az embernek, akit gyülöltem és akinek utálatos szerelme önt beszennyezte . . . Az okosság az tehát mindene, ami megmaradt. Ön nőm lesz, mert egy fiatal özvegy helyzete elvégre kényes és sok tekintetben ferde és kellemetlen találgatásokra adhat alkalmat. Ezt ön ki akarja kerülni; megelégszik tehát velem is és ezt helyesen teszi, — banálisabb férjet, mint amilyen én leszek, sehol ezen a világon nem találhatott volna. Szüleink ezt igen jól tudják, — ezért kivánják, hogy együtt járjuk az élet halhatatlan keringőjét, amely nyugalmasság, józanság és okosság — főleg és ismét és örökké: az okosság szempontjából, ritkitani fogja párját. Ha gyermekünk lesz, az a csupa józan ész miatt, amit tőlünk örökölni fog, a kiállhatatlanság oly tökélyére emelkedhet, amilyenre a század történetében még nem volt példa.

Az asszony e pillanatban megérintette legyezőjével az ifju vállát s oly hangon, amelyben jóval több volt a keserüség, mint a guny, hirtelen ezt kérdezte:

— Bizonyos ön abban, hogy a neje leszek? Hogy a neje akarok lenni?

— Bizonyos vagyok, édes cousine, — felelte hidegen a férfi és szintén felállt. Szálas, izmos alakja mintha még megnőtt volna egy fejjel, arczán a sötét bronz mintha még keményebbé vált volna, mialatt lassu, nyugodt hangon, a meggyőződés éles és sértő biztosságával igy szólt:

— Bizonyos vagyok benne, mert a természet semmit sem hagy büntetlenül, amit ellene elkövettek . . . Mert csak az isten bocsát meg mindent . . . Ön, kedves Angélám, akkor, amidőn engem számüzött és az őrnagy hitvese lett — megsértette a természetet a szerelem visszautasitása által, amely egyenlő a legteljesebb megaláztatással. Ez pedig sohasem marad büntetlenül. Ime, hiába látja, hogy nem szeretem önt . . . nem szeretem . . . mint ahogy a férjét gyülöltem . . . mégis ide sodorta önt a bánkódás, amit az igazságos természet szabott ki önre. Hasztalan lázong az ellen, hogy én elfogadom az ön harminczezer forintnyi évi jövedelmét, mert az én jövedelmem nem elég arra az őrült életmódra, amit három év óta folytatnom kell, különben főbe kellene magam lőni azon a napon, amelyen lelkembe — ebbe a rettentő sivár-

ságba — pillantanék, vezekelnie kell azért az irtózatos árulásért, amit a saját szive ellen és ellenem, a szerelem és az ifjuság ellen elkövetett.

— Fülöp, — kiáltotta lángba borult arczczal az asszony, — ön vagy őrült, vagy még mindig szeret . . .

— Ez az ön szerencsétlensége.

— Az, hogy még mindig szeret engem?

— Az, hogy ön még igy is szeret, amilyen vagyok — felelte kiméletlen keserüséggel a férfi, s oly tekintettel közeledett az asszony felé, amely annak arczába kegette a vért.

Nyulánk, asszonyos tagjait megnevezhetetlen félelem zsibbasztotta. Energiának, önuralomnak vége: Félt attól az embertől, akinek elegáns, nyugodt modora és lassan kiejtett, kiszámitottan bántó szavai mögött az erőszakosan elfojtott szilaj szenvedélynek egész izzó vulkánját sejtette meg. Amit nem tudott megérteni, arra rávezette az asszonyi ösztön, amely csalhatatlan. Nini, vil lámlott keresztül lángoló agyán egy gyönyörteljes sejtés: hisz ez az ember most még veszélyesebb tébolyban szenved mint egykor.

Hiába való minden magyarázat: az asszony érzi, hogy *akkor* neki volt igaza. A szerencsétlenség csak az, hogy sokkal tragikusabban fogta föl a dolgot, semmint az eszélyesség megkivánta volna. Az összes büntetések közül azonnal a legsulyosabbat, a kivégeztetést választotta, s csak később, ióval később eszmélt reá, hogy az, amit tett, badar tulzásnál alig volt egyéb.

— Ne csináljunk érzelmes jeleneteket, kedves barátom, — mondotta magához térve és ismét elfoglalta előbbi helyét a kereveten, — ugy érzem, hogy ez nem méltó hozzánk, mert éppen azt az okosságot czáfolnók meg, s melyre pár pillanattal ezelőtt oly szeretetreméltó malicziával hivatkozott. Maradjunk csak az okosságnál és tárgyaljuk nyugodtan a keringőt. Lássa, én szivesen alkuszom önnel, vallomásokat is teszek, ha ez önnek örömet okoz. Miféle gyönyörüsége telne azonban abban, ha elbeszélném, hogy asszonnyá válásom legelső napjától kezdve egészen férjem haláláig sokszor... igen sokszor megfordult szegény, elkinzott fejemben a gondolat, hogy miért szenvedek, amidőn oly közel van hozzám a megváltás? Elérhetem bármelyik pillanatban... Egyéb se kell hozzá, csak az, hogy kinyissam a falusi kastély ablakát, ahol laktunk és levessem magam a mélységbe . . . mint egy kétségbeesett szobaleány, a kit imádott katonája a faképnél hagyott....

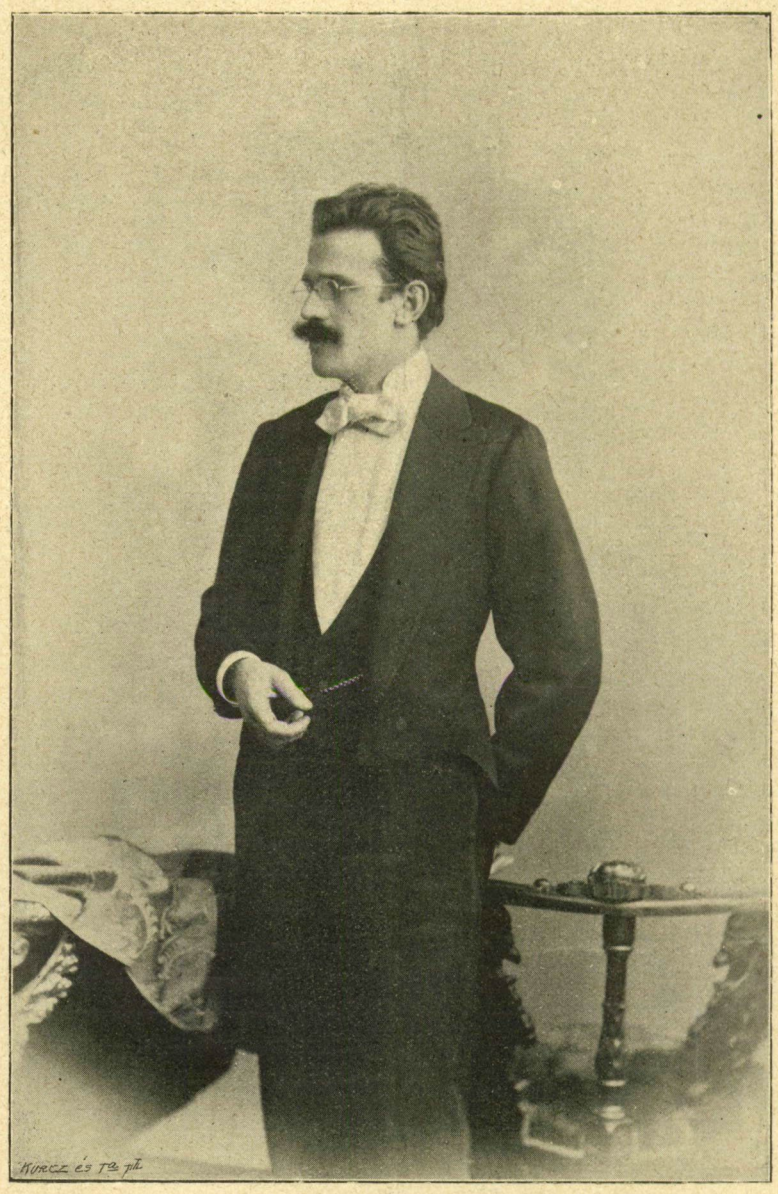

Márkus Dezső.

Az asszony hangosan elnevette magát, s könybe lábadt tekintetével biztatta a férfit: szeress, szeress! Itt elvégre is csak két komikus emberi teremtményről van szó s a szánalomraméltóbb mindig az, aki szeret.

— Elégedjen meg annyival, hogy nem ámitom, amidőn ezeket a dolgokat őszintén bevallom önnek, — folytatta mély lélegzettel az asszony. Hozzáteszem még azt is, hogy házasságunknak én épp ugy *nem* örülök, mint ön. Mit várhatunk mi ketten a jövendőtől? Szüleink kivánsága, vagyoni érdekeink — mert téved, ha azt képzeli, hogy én nem számitok arra a vagyonra, melyet ön az anyjától örökölni fog; és az okosság — oh, főleg a szent okosság! azt parancsolják, hogy mint férj és feleség igyekezzünk minél fényesebb eredménynyel megcsalni mindenkit, aki elhatározásunkat ostoba szerencse-kivánatokkal fogja még rikitóbbá tenni. Ezekkel az érzemekkel nyujtom önnek arra a bizonyos halhatatlan keringőre a kezemet, kedves Fülöp és egy kissé... nem tagadom, egy kissé még mindig kiváncsi vagyok, hogy elfogadja-e igy, vagy sem?

S az asszony azalatt lassu mozdulattal felemelkedett a kerevetről, s az ifju felé nyujtotta kezét.

— Angéla, kiáltotta a férfi s végigmérte villámló tekintettel a sápadt arczczal előtte álló asszonyt, — amit eddig hallott tőlem, — folytatta dühvel — az hazugság volt, érti... hazugság! Az igazság, amit most mondok önnek... Amit most mondok — lihegte elvörösödve, magánkivül és megragadta az asszony feléje nyujtott kezét . . . Utálom, értse meg . . . jobban utálom, mint magamat, mert ön még frivolabb, még rosszabb, még nyomorultabb, mint én.

— Fülöp! sikoltotta boldog gyönyörrel az asszony s átkapta karjaival a dühöngő fiatal ember nyakát, — szeretsz, szeretsz . . . Oh, istenem, hisz én is szeretlek . . . én is szeretlek —

A férfi letérdelt a félig eszméletlenül összeomló asszony mellé, ölébe vette szép barna fejét, s halálsápadtan, egész testében fázódva sugta a fülébe:

— Megöltem volna magamat, ostoba teremtés . . . ez lett volna . . .

SAISON.

Jégkisasszony.

A szomoru, kopár határra
Megjött a vidám tél apó,
Fejéről a havat lerázza,
Ezüstfehéren hull a hó!
Az öreg úrral ifju lánya,
Jégtündérke is beköszönt —
Üdvözlöm bájos jégkisasszony,
Üdvözlöm Önt.

Még nem vonult be senki szebben,
Utja csodás, nagy diadal,
Ahova jön, amerre lebben,
Meghódol agg és fiatal.
Igéző, ifju üdesége,
Elűz minden hideg közönyt —
Üdvözlöm bájos jégkisasszony,
Üdvözlöm Önt.

Zászló leng minden utczasarkon,
Alatta tábla hirdeti:
Ma első zsúrt ad jégkisasszony,
A programm fényes, ünnepi.
Lesz zene, táncz, nagy tűzijáték
És jókedv, mely mindent elönt —
Üdvözlöm bájos jégkisasszony,
Üdvözlöm Önt.

Az első kérdés minden reggel:
Hogy és mint van? Mikor fogad?
S alig bir a vendégsereggel,
Mely jéglakába látogat.
Az ujságok csak róla irnak
Prózában, versben hírözönt —
Üdvözlöm bájos jégkisasszony,
Üdvözlöm Önt!

Hiába udvarolnak néki,
Ő nem hódol meg senkinek,
A sok mosolyt közönynyel nézi
S bár oly vidám, mégis hideg.
És igy van jól! Minél fagyosabb,
Annál édesb rabságba dönt —
Üdvözlöm bájos jégkisasszony,
Üdvözlöm Önt.

Csak hogyha eljő tavasz úrfi,
Lombbal, virággal gazdagon,
E czifra, pajkos szeleburdi
Megszökteti egy szép napon . . .
De mig az ablak jégvirágos
S szitál a felhő odafönt:
Üdvözlöm bájos jégkisasszony,
Üdvözlöm Önt!

Hetes.

Ha egy férfi nagyon szenvedélyesen szereti a gyermekeit, bizonyos lehetsz felőle, hogy nem boldog a házassága.

*

Schwimmer Ernő tanár.

Az orvostudománynak és az egészségügynek különös sorsa van Magyarországon. Mindakettő felé mind erősebben fordul az u. n. illetékes körök érdeklődése. Milyen jó is az, hogy olyan fiatal a kulturánk, hogy még sok téren alig is tettünk valamit. Most berendezkedhetünk gyorsan, sietve, a legmodernebbül. Mi minden is nem történik minálunk a közegészség érdekében. Hány miniszteri rendelet, hány utasitás, hány jelentés, hány leés felirat futja be ezt az országot, hogy szaporodnak el benne az orvosok, a patikák, a bábák, az eretvágó és foghuzó borbélyok, a halottkémek, mennyi járványkórháznak nevezett viskó épül fel — és talán dől is be — évente, de azért a fertőző betegségek csak terjednek minálunk. Pedig Perczel Dezső magy. kir. belügyminiszter az ország közegészségi viszonyairól szóló jelentésében tudtunkra adja, hogy »a fertőző betegségek elleni küzdelem egyik leghathatósabb eszköze *a gőzfertőtlenitő gépek* 1896-ban *59-el* szaporodtak.« Csudálatos! Azok az esztelen ragályok! Nem akarják belátni, hogy nekik most már apadniuk kellene. Hiszen gőzgéppel dolgozunk már ellenük. De a vörheny, a torokgyik, a hagymáz és tutti quanti jobban értenek a dolgukhoz, mint mi a mienkhez. Vajjon mikor tekintünk majd kevesebbet ezekre a modern külsőségekre és térünk a helyes egészségi politikára, a nép nevelésére és anyagi jólétének emelésére.

Sok mindent teszünk az orvostudomány érdekében is. Hatalmas klinikákat épitünk, a laboratoriumainkat minden szükséges eszközzel gazdagon szereljük fel, uj szükséges vagy nem szükséges katedrákat emelünk, de azért vajmi kevés az olyan szakemberünk, aki az orvostudós nevét igazán megérdemli. Azaz, bocsánat! »Jeles *hazai* tudósunk«, »kiváló *hazai* szaktekintélyünk«, az van quantum satis. Meggyőződhetünk erről minden napi lapban. De ezeknek a hire nem terjed odébb az ország határánál, ha ugyan elhagyja Budapest vámsorompóját. Olyan emberünk azonban, akinek munkája előbbre viszi az orvostudományt, akinek müködéséről tudomást vesz a külföld tudományos világa is, csak elvétve találkozik minálunk. Csekély, bizony nagyon csekély a mi tudományos produktiónk.

Talán valamikor — nagyon későn — meg fogjuk tanulni azt, hogy az orvostudománynak hazánkban való *igazi* felvirágoztatásához nem annyira a sokat érő épületek és laboratoriumok szükségesek, hanem inkább az, hogy a tanszékekre értékes *emberek* kerüljenek.

Schwimmer Ernő tanár, akinek betöltött 25 éves tanárkodását vasárnap ünneplik meg tisztelői és tanitványai, azon kevesek közé tartozik, akik hazánkban az orvostudományt *igazán* szolgálták; szolgálta pedig nemcsak azzal, hogy azt a tudást, amelyet magába reczipiált, lelkes szóval tovább adta tanitványainak, hanem azzal is, hogy szakmájának, a bőrgyógyászatnak számos kérdését éles megfigyeléssel és a természettudós óvatos kritikájával megoldotta. Nem tulzás, ha azt állitjuk, hogy Schwimmer kezdte Magyarországon a tudományos bőr-

gyógyászat tanitását, átplántálván ide azokat a tanokat, melyeket nagy mestere, Hebra Ferdinánd oltott belé. A lelkes tanár körül számos tudni vágyó fiatal orvos csoportosult, akik felbuzdulva tanáruk példáján szorgalmasan láttak hozzá a szakma müveléséhez. Ma egy tekintélyes társulat müveli nálunk a bőrgyógyászatot s e társulat elnöke, Schwimmer tanár ernyedetlen buzgalommal vesz részt tudományos munkálatain. Az ő gazdag tapasztalatokon alapuló véleménye nem egyszer dönti el a vitát. De Schwimmer Ernő nemcsak minálunk játszik vezető szerepet szaktársai között, ahol utóvégre ezt a szerepet az egyetemen elfoglalt rangjánál és koránál fogva is játszaná, — annyival inkább, mivel nálunk az autoritás előtt való meghajolás sokszor fajul el még tovább, a befolyásos emberek előtt való alázatoskodássá. Az egyetemi tanároknak is vannak udvarlóik. Schwimmer Ernőt azonban a külföld is elismeri; számos tudományos munkálatát mindenütt figyelembe veszik, véleményét tisztelik, elfogadják vagy megvitatják, de sohasem mellőzik. Alig van a bőrgyógyászatnak kérdése, melylyel nem foglalkozott volna s neve ott szerepel a szakma legkitünőbb müvelői sorában. A külföld elismerésének ecclatáns jele, hogy ma már minden nemzetközi szakkongresszus Schwimmert diszelnökei közé választja s alighogy hire járt, hogy Schwimmert tisztelői egy diszmunka átnyujtásával akarják meglepni, azonnal tiznél több külföldi előkelő szakember, német, olasz, franczia, angol és orosz jelentkezett, felajánlván egy-egy tudományos dolgozatot a Schwimmer Ernő tiszteletére kiadandó kötet számára. Ilyen kitüntetés magyar tanárt még nem ért.

Nagyon tévedne azonban az, aki Schwimmer Ernőt valami szobatudósnak képzelné, aki szakmájának határain kivül lelkileg, testileg ügyetlen. Schwimmer széles alapon nyugvó müveltséggel bir és különösen meleg az érdeklődése a müvészetek iránt. Lakásának falait a legjelesebb olasz és holland festők müveinek másolatai diszitik, ő maga jeles zenész s házánál minden télen a kamarazene remekeit játszszák el. Asztalán ott találjuk az irodalom legujabb termékeit — felvágva. Éber figyelemmel kiséri a müvészet minden fajtájának fejlődését napról napra. Az ujaknak jó mértékét birja abban, hogy a régieket jól ismeri és élvezni tudja. E mellett jó társalgó, akinek beszéde önkéntelen, minden szándékosság nélkül válik szinessé, változatossá. Ezek a fényes társalgási előnyök, valamint kedélyes affábilis modora a legkedvesebb házi gazdák közé emelik Schwimmer tanárt, aki ismerősei igazi rokonszenvét állandóan meg tudta tartani. Az a ritka dolog esik meg tehát Schwimmer tanárral, hogy amikor tisztelői és tanitványai ünneplik, a *jó barátai* igazán örülnek.

r—s.

Az embert a kétkedés különbözteti meg az állattól.

*

Ki álmokra épit, árnyék után kapkod.

*

A mezitelen modell.

— Finn elbeszélés. —

Irta: JUHANI AHO.

Már első festményével szokatlanul nagy feltünést keltett. Sajtó és közönség egyforma lelkesedéssel magasztalta. A kép egy falusi házikó belsejét ábrázolta. Az asztal szélén egy öreg ember foltozta hálóját, mig mellette a padkán egy kis leányka térdelt, olvasmányába mélyedve. Elől az egyik ablak remek téli tájképre nyilt, mig a másik ablakon át a nap sugarai szürődtek be. A földön egy macska nyujtózkodott. A képen különösen az öreg ember arczát és a gyermek világos szőke haját dicsérték. Persze legjobban a finn érzelmüek rajongtak a festményért mert először is a müvész szintén közülök való volt, azután pedig mert a népéletből meritette tárgyát, ami ép napirenden volt s amit ugylátszik a festője kitünően ismert. A képről készült fotográfiákat minden előkelőbb család megszerezte albuma számára.

— Különösen az öreg ember, aki hálóját foltozza, remek! Igy üdvözölték a festőt mindenütt, ahol csak megfordult. Ez a kép ugyszólván hozzá tartozik a mi népünk kulturtörténetéhez. Fessen minél előbb még egy képet ebben a genreben. Talán egy öreg halászt . . . Ami az ön festményében legkivált megkap, az müvészetének tiszta egyszerüsége. Alakjainak mindegyik vonásából kiérzik ami népünk karaktere, a finn egyszerüség . . .

A festő csinos fiatal ember volt s a helsingforsi finn érzelmü társaságok szivesen fogadták be maguk közé. Egy osztálytanácsos lánya belészeretett s miután ő is szerette a lányt, meg volt a kézfogó is, amelyet valamennyi ujság örömmel regisztrált. A menyasszony szülei szintén értettek a képekhez — az osztálytanácsos tagja volt a müpártoló egyesületnek — el voltak ragadtatva vejüktől s egy keveset büszkék is voltak rá. A vagyontalan fiatal emberre gyönyörü napok virradtak. Nyáron át leendő apósának vidéki birtokán festett jó kedvvel, gondtalanul. A kritikusok minden ujabb képénél áradozó jelzőket pazaroltak rá s kiemelték, hogy a népéletet egyre hivebben, egyre finomabbul festi. Képei többnyire idillikus kis tájképek voltak, a közönségnek pedig ép az kellett.

A sok közül csak egyetlenegy festménynyel nem tudott megbarátkozni sem a birálók gárdája sem a közönség. A kép a tenger partját ábrázolta, ahol asszonyok fehérnemüt szapultak. Egynémely ujság megszólta a festőt, amiért az egyik asszony lábán sok a mezitelenség. »Térden felül annyit hagyott csupaszon, amennyit be kellett volna még fednie térden alul . . .« jegyezte meg maliciózusan egy klerikális ujság, sopánkodva azon, hogy a fiatal müvész lassankint hütelen lesz multjához.

Ez a kritika hosszu ideig elkeseritette, mert épp az ellenkezőjére számitott. Ő maga ugy találta, hogy ez a realisztikus kép haladást jelent müvészetében s hitte, hogy ezt birálói is fölfedezik majd. Sokáig s nagy gonddal tanulmányozta a női karok napbarnitott szinét, a mezitelen láb s a födetlen mellkas formáját s minden igyekezetével azon volt, hogy az eleven hus szinét hiven örökitse meg a vásznon. Végre se tekinthette élete czéljának, hogy tehetsége folyton »idyllekben szunnyadjon«, nehezebb és nemesebb feladatot tüzött maga elé. Ugyanekkor stipendiumért is folyamodott, hogy Párizsban folytathassa tanulmányait. Amikor a pénzt megkapta, sokan aggódva csóválták a fejüket, nem igen biztak abban, hogy ez a tanulmányut hasznára fog válni.

— Csak el ne veszitsd ott idealizmusodat, szólt bucsuzván tőle az osztálytanácsos ur. Óvakodjál a fran-

czia realisták befolyásától. Mert hidd el, sohasem festettél igazibb és idealisabb képet annál az öreg embernél, aki ... én vagyok az egyedüli, akinek ...ett. De hiszem, hogy korai volt ... ...gy érezte, hogy a stipendiummal megbocsátották neki eltévelyedését.

*

Két évig volt Párizsban. Egész Helsingfors melegen érdeklődött iránta s kézről-kézre adták az ujságot, amely hirt adott a Párizsban élő finn müvészről. Egy pár hónapig Cormonsban tanult, később Julien s Bonnat mütermében. Nagy festményen dolgozik, irták róla, amely az Aino-monda egyik jelenetét ábrázolja. Ő maga a legnagyobb lelkesedéssel irt uj képéről menyasszonyának s az ismerősök révén kivonatosan az ujságok is közölték leveleit.

»A kép Ainot ábrázolja abban a pillanatban, amikor:

Ruháit egy nagy kőre tette,
A czipellőit levetette
S fürödni készült . . .

Valamennyi barátom dicséri a képet; azt mondják, hogy festményeim között ez lesz a legszebb. Igaz, hogy a tárgy nem uj, de eredetivé teszi felfogásom. Hiven akartam vászonra lehelni ennek a mitikus alaknak szüzi ártatlanságát. Nagyot fognak bámulni azok az én aggodó barátaim, akik azt hitték, hogy itt idegenben lekopik lelkemről az idealizmus! Még ideálisabb lett a felfogásom, mint valaha volt.«

Ugy-e, hogy megjósolták előre: nagy férfi lesz belőle! Apósa minden társaságban arról beszélt, hogy halad a festmény. Ami benne tájkép, az egészen kész; különben pedig néhány hónap mulva megérkezik a remekmü.

Eközben a müvész a párizsi Montmartreon befejezte képét. A boulevardra nyiló ablakból bemosolyogtak a fehér akáczfák s a müterem tele volt napfénynyel. Lelke uszott a mámorban, szemei ragyogtak az elragadtatástól. Tehát mégse jött hiába Párizsba. Megoldotta a legnehezebb feladatot, amit festő egyáltalában maga elé tűzhet. Remekül sikerült a képen a bőr finom árnyalatait megfestenie s a kis kék erecskéken át szinte érezni a vér lüktetését. Mialatt az utolsó ecsetvonásokon dolgozott, egy pár müvésztársa ült az atelier-ben.

— A franczia mesterek is meg fogják irigyelni ezt a hust . . .

— Az a legcsodálatosabb a te Ainodban, mondta egy másik, hogy bár egészen mezitelen s a legrealisztikusabb felfogással van megfestve és bár teste nem a régi iskola ideális női testje, hanem egy közönséges finn parasztlányé, mégse szorul a fügefalevélre. Erről az egész alakról — nem csupán az arczvonásokról — leri öntudatlan ártatlansága, szüzi szemérme.

Aztán vitatkozni kezdtek a jó barátok.

— De mit fognak ehhez a festményhez szólani otthon?

— Furcsa kérdés.

— Én azt hiszem, leszólják majd csunyául.

— Miért hiszed?

— No mert egészen mezitelen.

— De ördögbe is, hisz ez a legfinomabb dolog a festményen. Ebben van az alapgondolat.

— Persze, nekünk ez finomság. De otthon az ostobáknak . . . Hát te mit gondolsz?

A müvész nem felelt erre a kérdésre. Egy pajkos nótát dudolva a kép előtt állt s gyönyörködött munkájában.

*

Már egy pár héttel a tavaszi tárlat megnyitása előtt benn volt az ujságokban, hogy a kép megérkezett s hogy a müvész is hazajön a bemutatóra. Amikor megjött, egy órával rá már ott sétált a promenádon uj divatu párisi szabásu ruhájában, karján a menyasszonyával. Láttára mindenki megfordult. Az ismerősei megszólitották:

— No a te uj képed ugy halljuk, gyönyörü. El se képzeled, hogy milyen kiváncsian vártuk.

Amikor a festmény már fel volt akasztva, meghivta menyasszonya szüleit, hadd tekintsék meg elsőknek.

Diner-t rendelt egy előkelő vendéglőben, hogy majd a tárlatról visszajövet ott fognak reggelizni, egészen ugy ahogy Párizsban divat. Aztán elment értük. A tárlaton mindjárt a hatalmas kép elé vezette őket:

— Itt a festményem. No mi a véleményetek róla?

Mereven a menyasszonya szeme közé nézett. A lányka elpirult s gyöngéden kihuzta kezét a karjából.

Az osztálytanácsosné indulatosan fordult a festő felé:

— A tied ez a kép?

— Az enyém.

Az asszony többé nem tudott uralkodni magán. De csak ennyit mondott:

— Pfuj! — Jer Annácskám, ne nézd ezt a gyalázatot.

És kihuzta magával leányát a teremből. A festő utánuk sietett, de már nem tudta őket elérni.

— Szégyen egész családunkra . . . Oh, ha én ezt sejtettem volna . . . hangzott fel a lépcsőkről.

A festőnek le kellett mondania arról, hogy őket visszacsalja. Besietett a terembe, ahol az osztálytanácsos ur szemérmesen huzódott vissza a képtől, amelyet az imént egész közelről szemlélt meg.

— Nem értem. Mit jelentsen ez? szólott az osztálytanácsos ur felé fordulva.

— De hogy is állithattál ki ilyen képet? Mit fog ehhez szólani a város?

— Az emberekkel nem törődöm.

— Komolyan itt hagyod a tárlaton?

— A legkomolyabban.

— Számoltál a következményekkel?

— Számoltam.

— No akkor — ajánlom magamat. És az osztálytanácsos ur is kisurrant a teremből.

Meredten állt, mintha villám sujtotta volna. Eszébe jutott az, amit »mosónőjéről« mondtak, a mezitelen lábakról és a fedetlen vállról. Minderre nem gondolt Párizsban. De vajjon mi az, amin megütköznek? Megfordult és a képre nézett. Aino szemben a nézővel ugy állt ott, mint aki a következő perczben a tengerbe ugrik. Igaz, hogy mezitelen, de egy csöppet sem érzékies; tiszta, nyugodt, fönséges. Látszik a testén, hogy megborzongatja a friss reggeli levegő; szeme révedezve tekint végig a tengeren.

— Lehetséges-e, hogy ez a mezitelenség bántotta? Olyan együgyü volna az a lány, olyan korlátolt, olyan nyárspolgárias?

Próbálta menteni, de amikor eszébe jutott, hogy viselkedett az imént, azt a gondolatot is kiverte fejéből, hogy fölkeresi s magyarázatot kér tőle. Egy egész nap és egy egész éjszaka dult-fult lelkében a konokság. Csak másnap reggel kereste föl a menyasszonya szüleit.

— Annuskával nem lehet beszélni. Betege azoknak a lelki izgalmaknak, amelyeken tegnap keresztülment. Igy fogadta az osztálytanácsosné a szalonban. — De egy pár kérdésem nekem is volna hozzád. Mondd csak, természet után festetted azt a lányt?

— Igen. Hosszu keresgélés után akadtam rá a modellemre, akinél jobbat nem is kivánhattam volna.

— Tehát ugy állt előtted, ahogy a festmény mutatja?

— Természetesen.
— De hisz a párizsi modellek, azok . . .
— Hogy érted?
— Te is tudod, hogy mire gondolok.
— No és?
— Csak ezt akartam tudni.
— Hát ti csak ennyit értetek a művészethez?
— Ha ezt te művészetnek nevezed, akkor áldom az istent, hogy nem értek hozzá. — Szegény Annám!

Abban a pillanatban tünt el az ajtón, amikor a másik szobából az osztálytanácsos lépett be a szalonba. Kezében volt a reggeli ujság, amelyet odadobott az asztalra:

— Olvastad, mit irnak róla?

— Hogyne! Azt irják: Êrdemes volt ezért Párizsba mennie, hogy ott lelkét beszennyezzék? . . . Emiatt adtunk neki stipendiumot? . . . Hisz ez pornográfia! . . . Milyen nagyot sülyedt, amióta megfestette azt az öreg urat, aki hálóját foltozta . . . Ez az ember meggyalázta a finn mondakör legnemesebb alakját! — Minderre az a válaszom, hogy ti egyáltalában nem tudjátok megitélni azt, ami »hazai«. Hogy ezek az együgyü, üres támadások nem fognak elkedvetleniteni. Hogy ezekben a kritikákban van az az aljasság, amit ti felfogásomban láttok. — Még csak azt szeretném tudni, mi az, amin ti annyira megütköztök?

— Hogy azon a lányon semmi ruha sincs . . .

— De hát sohase láttatok még festményen mezitelen alakokat?

— Láttunk, igen . . . lóg a mi muzeumunkban is egynehány . . . de azért mindig van rajtuk valami . . . A festő, akiben egy csöpp tisztesség van, odarajzol egy pár levelet . . . vagy a ruhája csücskét látni engedi . . . De a te képeden még csak halvány sejtelme sincs a ruhának . . . Pedig olyan könnyen tehetted volna azt, amit a többiek.

A düh egészen elvörösitette. Lecsapta az ujságot a földre, kalapja után nyult s gunyosan kaczagva odaszólt apósának:

— És ha bennem meglett volna ez a szemérmetesség, ti annál szemérmetlenebbek lettetek volna. Ha odarajzolok képemre egy pár fügefa-levelet, biztosan a mögé kandikált volna kiváncsi szemetek.

— Ez czélzás — énrám?

— Igen. Te sem vagy jobb a többinél.

— Elég. Takarodj!

Talán mégis hirtelenkedő voltam, gondolta magában künn az utczán. De jól esett arczába vágnom az igazságot.

Egyenesen hazafelé tartott. Odahaza várt reá egy pár levél, a többi közt a menyasszonyától is egy. Annuska visszaküldte benne jegygyürüjét. »Nem szerethetsz igazán, mert különben megkimélted volna ettől a gyalázattól szüleimet s megkiméltél volna engem . . . Hisz tudhattad . . .«

Darabokra tépte a levelet s azután kiegyenesedve, mintha alakja is egy sóhajjá változott volna, ökölbe szoritotta kezét és szólott:

— Meg fogom mutatni ezeknek az együgyü embereknek, hogy ki vagyok. Megalázom valamennyit, hogy eljőjjenek hozzám bocsánatot kérni. Az egész müvelt világ véleményét vágom majd az arczukba — s összezuzom őket.

*

Fenyegetését be is váltotta. Hazájának legjobb festője lett. S ahol a külföldön Finnország szóba került, ott egyidejüleg önkénytelenül az ő nevét is emlegették. És valamennyi életrajzában, amelyet külföldi képes ujságok arczképével együtt kiadtak, el van mondva ez a történet a fügefa-levéről, a mely épp azért értékes azon a képen, mert — nincs rajta.

Krónika II.

Bölcs Náthán.

— *deczember 10-én.*

— Ah, hiszen itt van Zichy Jenő barátom, kiáltott föl vigan a német császár, mikor betoppantam a Rathskellerbe.

Meg voltam lepve, nem éppen a legkellemesebben, mert néprajzi tanulmányaimban egész idáig üldöz a fátum: mindig a népet keresem és örökösen koronás fejekbe botlok.

Érthetitek azonban, hogy nem tértem ki Willi barátomnak, hanem odatelepedtem az asztalához. Ott ült egy csomó proletárral. Szögyényivel, Eulenburggal, Wildenbruch-chal, a hesszeni nagyherczeggel és egy előttem ismeretlen urral, aki mexikói császárnak mutatta be magát.

— Épen jókor, Jenőkém, szólt Willi barátom, arról vitatkozunk, hogy a magyar huszárnadrág azért vörös-e, mivel a paprikára emlékeztet, avagy azért szeretitek-e a paprikát, mivel az olyan vörös, mint a nadrágotok.

— Kedves barátom, válaszoltam én, azt a problemát nem itt, hanem az őshazában fogom megoldani. Ha az ősmagyarok piros nadrágot viseltek és nem ettek paprikát, akkor a nadrág tette nemzetivé a paprikát. Ha azonban ismerték a paprikát, de nem ismerték a piros nadrágot, akkor a magyar huszár e nemes, de kissé maró füszernek köszönheti festői ruhadarabját.

— Ime a magyar bölcs, kiáltott föl elismeréssel a császár, kérlek szépen jer holnap a lakásomra, a gyerekeim hadd csókoljanak neked is kezet, mint Nansennak. Ők ugyanis hires emberekből kézcsókgyüjteményt rendezgetnek.

— Akkor elhozom a könyvemet is, szóltam nagylelküen, nagyon szép képek vannak benne.

— Ősmagyarokról?

— Nem, hanem ujmagyaroktól.

— Ah, azok nagyon kedves emberek. Hanem az ujmagyarokról és bölcs Náthánról eszembe jut: ugyan micsoda disznóság az én kedves magyarjaimtól, hogy kitiltják a kulturájukból Bölcs Náthánt a három gyürüjével?

Megvakartam a fejemet, mert őszintén szólva nem igen emlékeztem erre az izraelitára, de szerencsére Willi fölemlitette a három gyürüt.

— Ah, azt a gyürüs zsidót? Kérlek szépen, boltot akar nyitni s még magyarul sem tud.

A társaság kissé megütődötten nézett össze, amiből azt következtettem, hogy nem egészen szabatosan fejeztem ki magamat. Azért folytattam:

— Képzeljétek csak, nekem is volt vele esetem. Ujházinak, (ez a nemzeti szinház egyik kedvencz komédiása, nagyon bő nadrágot visel, mikor ezredest játszik,) hát Ujházinak ajándékoztam egyszer a kedvencz órámat, mert kitünően játszott egy izraelitát. Ujházi azonban azt mondta, hogy egy brillantos gyürüt jobb szeretne, hát

beállitottam annak a Náthánnak a boltjába s válogattam gyürüt. Elküldtem Ujházinak s természetesen nem fizettem ki a gyürüt. Az a Náthán pedig beperelt. Csak ugy, mint az a másik, akitől paplanokat vásároltam. Egyáltalában engem minden izraelita beperel, akár bölcs, akár nem. Talán ezért tiltották ki.

Itt Bolgár Ferencz nem állhatta meg, hogy meg ne kérdezze:

— Mit ettél a Rathskellerben?

— Löffelsuppét mit Eishirn, Willi ajánlotta, de nem volt valami jó.

— Ismerem azt, szólt közbe Apponyi is, valahányszor Németországban utaztam, mindig ezt nem ettem.

— Folytasd hát, nógatta Lukács Gyula, a sötét nézésü tengeri pók.

— Hát igen, Szögyény ekkor izgett-mozgott a székén és odasugta nekem: ne beszélj badarságokat, nem a te gyürüs zsidódról van szó, hanem Bölcs Náthánról, a Lessing szindarabjáról.

— Teringettét, sugtam vissza, hiszen épen azt az izraelitát játszotta Ujházi, mikor odaadtam neki a kedvencz órámat. Hja, szóltam aztán, nem az én zsidómról beszélsz, hanem a te zsidódról? Az más, egészen más. Erről csak most hallottam először. Ugyan mondd el Willi, mi is történt azzal a derék német izraelitával?

— Hát az, világositott föl a császár, hogy Wlassics kitiltotta az összes iskolákból.

— Lehetetlen, szóltam, ez a Wlassics bizonyosan más valakit gondolt. De hát ne busulj Willi, ez idő szerint ellenzéki vagyok, ugy meginterpellálom azt a Kultusz Julest, hogy jobban sem kell. Itt a kezem, nem telik bele egy hét és a te zsidód szabadon házalhat az összes iskolákban.

— Nagyon érdekes, csettintett Apponyi, nagyon érdekes. Neked érdemes utaznod.

Történt ez a beszélgetés a képviselőház buffetjében, ahol néhány ujságiró kileste, de mint tetszik tudni, némiképen elferditve hozta a nyilvánosság elé. Ez inditott bennünket arra, hogy Zichy Jenőnek e nagyérdekü és jóizü reminisczenciáit stenografus szóhűséggel reprodukáljuk. Mesélt Zichy Jenő egyebeket is berlini tartózkodásáról, de nem tartjuk illendőnek ennek nyilvánosságra hozatalát, mivel a nemes grófnak legintimebb személyes tapasztalásairól szól.

Simplex.

Az anyai boldogság a legszebb dolog a földön, az anyai szeretet — már nem is e világból való.

Voss Rikárd.

*

Baj, baj, mikor a sziv öregszik!
Az ember ugy van este, reggel:
Fölkelne, amikor lefekszik
És lefeküdne, hogyha felkel.

M. E.

*

Amit az ember éjszakáitól elrabol, azt a nappal veszi meg rajta.

A rátótiak.

Irta: PAPP DÁNIEL.

(Folytatás.)

14.

A románcz.

A Duna partján leesett a hó és Budáról szürke sapkákban néztek át a legöregebb budaiak, a budai hegyek. A folyam az ő őszi ólomszinét keverte a fehér panorámába és a kocsirobogást megtompitotta a hó. Purcz Endre ott kóválygott a parton. Kaucsuk czipő volt a lábán és megsoványodott egy kissé: kettős ok arra, hogy külsejében legyen valami a szellemek külsejéből. Szürkült a délután és Purcz Endre, egy idegen árnyék a nagy házak között, esernyőjét lóbálva lépeget végig a Dunasor koczkakövein. Körül nagy tarka mozaik volt a világ és semmisem mutatta, hogy ennek a mozaiknak szüksége lett volna még egy apró kövecskére, Purcz Endrére. Az kóválygott is ide-oda, mintha keresné helyét.

Már két hónapja igy kovályogott a fővárosban. Azzal jött fel, hogy nyomát leli Helénnek és a töröknek. Nem volt szilárdan eltökélve, hogy milyen eszközökkel fogja ezt megcseledni, azért még két hónap mulva is szokása szerint habozott a különböző módozatok között. Ugyanis ha valakit a nagyváros labirintusában keresünk, vagy a hatóság segitségét kell kérni, vagy magunknak kell utána járnunk, vagy a véletlenre kell bíznunk mindent. A volt polgármester egyéniségének leginkább ez az utóbbi mód felelt meg és igy Purcz Endre tényleg csak annyit ért el Budapesten, mintha Rátóton maradt volna. Ahogy ugyanis letette lábát a pályaudvar aszfaltjára, megszállta a nagyváros levegője, mely először is abban nyilvánul, hogy a szilárd elhatározásu jámbor kisvárosiból tétova lelket formál. Igy járt Purcz Endre; mint a szűzi vidék embere legelőször azt a csudás nyomást érezte idegrendszerében, hogy ebben a nagy városban tulajdonképpen nem lehet semmit sem cselekedni, csak nézni lehet és bámulni mindenfelé. A mi az utczán ragyog, dübörög és csilingel, az ugyszólván a jövevény mulattatására készült szinjáték; minden a Purcz Endre számára ragyogott, dübörgött és csilingelt és Purcz Endrében nem volt meg a liptói tótnak heroikus lélekereje, mikor az behunyja a szemét és nem lát és nem hall semmit sem és rögtön hozzá tud látni a téglahordáshoz. Nem, Purcz Endre, jóval finomabb lélek volt a liptói tótnál. Valahol a belváros szük utczáiban szobát nézett magának és azután nem mindjárt látott hozzá a téglahordáshoz. Előbb vegigélvezte mindazt, ami ragyog, dübörög és csilingel.

Most már erősen alkonyodott és a parti lámpák alatt kevés ember mozgott. Egy pár gabonás hajón jártak-keltek a hajósok, minduntalan megcsuszva a korai hóban. Azután becsapták a hajók gyomrának lejtős ajtaját, vége volt a zsákolásnak. Az egyik hajóról kitakarodtak a napszámosok, a kormányos utánuk hajigálta a kalapjukat és a hajó orrán meggyujtottak egy vörös lámpát, épp a felirás alatt. »Szent Száva« — mondta a felirás, mellette cziril betükkel ugyanaz volt odafestve. A lámpa köré letelepedtek a hajósok és hosszunyaku üvegekkel koczczintottak. Arra aztán megpendült a tambura és az éles kis gitárt elnyujtott, búgó férfikorus kisérte, valami délvidéki románcz a rigómezei csatáról, avagy egy szerelmes párról, becsületes rácz trokeusokban. Purcz Endre megállt a parton és egy német szót nyögött: »Heimathsklänge.« Azután együtt dünynyögte a diszkantot a mulatozókkal, mig csak egy könycsepp nem hullott a bajuszára. Akkor azt letörölte és nagyot lélegzett a hideg, városi levegőből,

azt érezvén, hogy ez idegen szellőben most van valami a szülőföld kedves illatából. A románcz tovább zokogott és Purcz Endre ismét megindult, mintha le akarna menni a pallón az énekesek közé. Az első gázlámpa előtt aztán megállt hirtelen.

— Helén! — mondta és a második könycsepp gördült le tömött fekete bajuszára. Majd hirtelen elpillantott a lányról, mintha még más valakit is keresne mögötte.

Nem találta meg a kit keresett. Nem Szarka János állt a kisasszony mögött, hanem egy hamuszinü téli kendőbe burkolt cselédleány.

— Menjen haza, lelkem — fordult a lány felé Helén, azután a két kezét félig zsebredugta, ugy állt az expolgármester elé.

— No, maga botrányhős — mondta mosolyogva és hagyta, hogy Purcz Enere utána nyuljon a félig zsebre tett fekete svédkeztyüs kéznek.

— Semmi botrányhős, — tiltakozott Purcz Endre és fogva tartotta a svédkeztyüs kezet. — Semmi botrányhős, hanem egy elszánt ember, aki utánuk jött maguknak, és le fog számolni, le fog számolni magukkal, magával és a másikkal, az igazi botrányhőssel . . .

Purcz Endre az idősebb Abélárdok megható komikumával beszélt. Viselkedésének zavarossága, a dühös szó és a meleg kézszoritás mélyen megragadta a szeszélyes, hervatag leányt.

— Ne lármázzon — mondta a tipegő embernek és körülnézett, hogy nincs-e hallgatóságuk máris. — Ne lármázzon, Endre és ne keresse rajtam a másik botrányhőst. Az bizonyosan délnek fordult az első vasuti csomópontnál és én itt egészen magam vagyok, édes barátom. Nincs velem más, mint a szomoruság, meg a maga nevetségességének emléke. Jöjjön, járjunk együtt egy kissé, ha már találkoztunk. Mert én még azt sem tudtam, hogy maga otthagyta Rátótot, én mindenkinek megtiltottam, hogy másról irjanak, mint üzleti dolgokról. Magányosan élek, elhagyatottan, de ebben a nagy városban legalább független vagyok; nem vagyok kénytelen magamat a publikum mosolygásának alávetni . . .

A korus ujra felhangzott a vizen. Purcz Endre megszoritotta a lány karját.

— Hallja?

— Hallom. Minden este erre járok, hogy halljam.

— Ugy-e a gyermekkorra emlékeztet, meg az első ifjuságra . .

A lány is elérzékenyült.

— Igen, az ifjuságra, arra, amit mi eltékozoltunk. Mert maga gyáva volt és késlelkedő, én meg független akartam lenni. És ez lett a vége, hogy ime most szeretnők helyrehozni, amit elhibáztunk.

— Mindent pótolhat az ember, még az ifjuságot is pótolhatja az ember — mondta a férfi és még inkább magához szoritotta a leány karját. Az álmélkodva nézett a becsületes tuskóra, aki boldog volt a bevezető felvilágositásoktól.

— Mindent pótolhatni — folytatta Purcz Endre és lassankint lefoszlott a komikum róla. — Én eljöttem maga után és ugy érzem, hogy akadhat még egy kis sziget nekünk, hajótörötteknek. Ha most menekülünk oda, megcsaljuk az időt is. Kitörlünk tizenkét évet és elölről kezdjük az ifjuságot . . .

Helén hozzá simult a férfihez.

— Látja — mondta neki — látja, mire volt jó az a maga bolond kapitánya, és mire volt jó a Rajmond szobra . . . A kórus elhallgatott a vizen. Vége volt a kis románcznak.

— Kisérjen haza — mondta Helén Purcz Endrének.

Átvágtak a Dunasor házai elé. Purcz Endre elkezdte kivonulása történetét előadni.

— Nem kisért ki senki sem, magam tüntem el Rátótról. Ahogy eltávoztam, ugy vettem észre, hogy a Szent-Mihály-tér nem is volna alkalmas szobornak. Hely csak a templom előtt van, ott meg a torony agyonnyomná a szobrot.

— Hallgasson, maga mégis csak sajnálja a Rajmond főherczeget.

— Nem sajnálom már — válaszolta Purcz Endre egészen komolyan. — Ugy jöttem el Rátótról, hogy oda többé sohase térek vissza. Elhoztam a vagyonomat, még csak Brád Mihály fogja eladni a házamat, azután semmi nexusom többé. A nagyváros gyógyit, Helén és aki ambiczióval születik e világra, annak tulajdonképpen nem is volna szabad máshol lennie, mint itten . . .

— Ezzel is elkésett, Endre, mint az ifjusággal.

— Ugy van és ezt bajosabb pótolni. Nem is próbálom meg.

A kisasszony megállt.

— Hallja Endre — mondta neki — maga — ugy látszik — mindjárt megokosodott, amint eljött Rátótról. Hogy fejti meg ezt a csudáját a természetnek?

— Sehogyse fejtem meg, nem akarom megfejteni. De tudom, hogy az egyik kezem füst után kapkodott és nem maradt benne más, mint pernye. A másik kezemmel most meg akarom fogni a boldogságot.

— Itthon vagyunk, mondta Helén egy dunaparti ház előtt. — Szabad egy csésze theára feljönnie.

(Folytatása következik.)

INNEN-ONNAN.

△ **Obstrukczió.** Obstrukczió van — a sürü dohányfüsttől látni sem lehet a folyosón. A képviselők izgatottan beszélnek vadászatról és Zacconiról. Obstrukczió van — az ülésterem kong az ürességtől. A honatyák ujságot olvasnak, miniszterek nincsenek. Obstrukczió van — a szolgák álmosan dőlnek a falnak és a buffetben unatkozva söröznek az ujságirók. Közben pedig mindig áll egy ur és beszél csodálatos dolgokat Ausztriáról és Magyarországról, alkotmányról és 14-ik paragrafusról. Szilágyi megunja a dolgot és Berzeviczyt ülteti le. Berzeviczy megunja a dolgot és fölváltatja magát Szilágyival. Kossuth Ferencz egy darab papirossal és czeruzával járkel és fogdossa az elvtársait: »Mikor akarsz beszélni?« »Én? Nem én!« »De kérlek, hiszen mi obstruálunk!« »Szép, szép, de nekem egy csöpp kedvem sincs most Deák Ferenczet tanulni.« — »Ugyan kérlek, adok tiz britannikát, ha csak egy negyedórát beszélsz«. — »Britannikát? Még ötért sem.« A nemzeti párt egészen kormánypártinak nézi magát és hidegen mellőzi a függetleneket. »Mi vagyunk a többség, mondja az egyik, amit mi akarunk, az történik. Az obstrukczió veszedelmes fegyver, a kisebbség nem fog vele terrorizálni bennünket« Beksics Gusztáv megint kitalált egy uj közjogi rébuszt és ezt kinálja boldog-boldogtalannak. Bánffy pedig vigan dörzsöli a kezét: be jó, hogy obstrukczió van, legalább nyugodtan feldolgozhatom a restáncziáimat. A karzati publikum pedig visszakövetelí pénzét, ha ugyan belépti dijat fizetett volna: ezért nem érdemes adót fizetni, inkább megyűnk Bécsbe, ott legalább látunk valamit, amikor obstrukcziót nézünk. A vezérczikkek pedig a vészharang komoran fenséges hangján tanácsolnak békét és higgadtságot az ádáz parlamenti csatározóknak. Az ördög érti ezt, én nem!

* * *

△ **Az uj seprő.** Az uj seprőtől rendesen azt várják, hogy jobban söpör mint a régi. Ezért csapták el Badenit és szerezték be Gautschot. Az uj seprő menten hozzá fogott a söprés-

hez, de bizony csak fölkavarta a szemetet, és nem hordta el. Tudja Isten, mintha a régi többet ért volna. Badeninak legalább volt hü cseh többsége, akik hiven szenvedtek az ő politikájáért. Gautsch pedig nem tudott összebékülni a németekkel, ellenben vérbe boritotta Prágát s szétugrasztotta a kompakt majoritást. Már most van Ausztriának uj kormánya, melyet két oldalt támadnak bizalmatlansággal. S mit tesz az uj seprő? Szépen sarokba állitja önmagát. Hadd gyarapodjék a szemét. Badeni még nehány bicskás gyülés alatt törvényre emelte volna a provizóriumot. Gautsch tárgyal és megszakitja a tárgyalásokat. Most már bizonyos a teljes bizonytalanság. Ezért ugyan nem volt érdemes Bécsnek ujjongania és Prágának statáriumra szert tennie. A történelem pedig meg fog tanitani, hogy vannak uj seprők, amik nem jól sepernek.

* * *

ŏ **A horvát miniszter fogad.** Az ujságok *Napirend* rovatában évek óta könyörtelen pontossággal nap-nap után ott olvasható ez a pont: *A horvát miniszter fogad.* Az összes minisztereknek megvannak a maguk fogadónapjaik, hetente egy vagy kettő, csak a derék, jó urambátyámképü horvát miniszter áll a hét valamennyi napján, vasár- és ünnepnapokat se véve ki az audienciázó emberiség szives rendelkezésére. Igaz, hogy egyéb dolga sincs a szimpatikus horvát exczellenciás urnak, de ez mitse von le az ő páratlan készségének az érdeméből, sőt nem von le belőle az a körülmény se, hogy a Napirend szives kecsegtetése daczára évek óta egyetlen egy audiencziát kérő honpolgár se jelentkezett a horvát miniszter előszobájában. Ki fárad audiencziára egy olyan miniszterhez, aki nem adhat hivatalt? Talán éppen ez a nagy magánosság volt az oka annak a hamarosan elintézett miniszterválságnak, amely felől hivatalosan csak — a dementi jelent meg. Az azonban bizonyos, hogy egy napra kimaradt a hirlapok Napirendjéből ez a pont: *A horvát miniszter fogad.* Csak egy napra mondom, de ez az egy elmulasztott nap több bánkodást okoz a jólelkü Josipovichnek, mint amennyi gondot a többi együttvéve okozott. Ezen az emlékezetes napon ugyanis egy komoly képü idegen jelenkezett audiencziára a horvát miniszternél. Ezt a horvát miniszter természetesen csak másnap tudhatta meg, amikor az ő apró válsága már el is volt — tagadva. Azóta azonban nem tud aludni: Ki lehetett a rejtélyes jelentkező? Mit akarhat az, aki hivatalt nem akarhat? Mi szándéka lehetett? A szimpatikus és lelkiismeretes horvát miniszternek azonban nem lesz többé alkalma kihallgatáson fogadni a rejtélyes idegent, hiába várja őt. A rejtélyes idegen ugyanis nem volt más, mint ama szigoru lelkiismeretü ujságolvasó, aki haragos leveleket szokott irni a szerkesztőségeknek, mikor a *vizállás* rovat cziménél a középső *a* felül elmarad az ékezet. A jó urnak természetesen feltünt a Napirend hiányzó pontja és sietett a horvát miniszteriumba felvilágositást kérni. Többet azonban nem megy el, mert másnap reggel megint ott volt a *Napirendben* pontosan: *A horvát miniszter fogad.*

* * *

ŏ **Az elkobozott ölelkezés.** Szentpétervárott legfelső utasitásra elkoboztak egy fotografiát, amely két ölelkező urat ábrázolt. Semmiféle illetlenség nem volt azon a képen. Azok az ölelkező urak a lehető legjobb családokból származtak, kitünő nevelést kaptak és nagyon jól ismerik az illendőség szabályait, lévén az egyik a német császár, a másik muszka czár. Az ilyen fejedelmi ölelkezések valójában közfunkcziót képeznek, a nemzetközi érintkezés legközvetlenebb formái és miután tulajdonképen a nemzetek ölelkezését jelképeznék, természetesen a legnagyobb nyilvánosságnak vannak szánva. A rajzolóknak és a fotografusoknak ilyen aktusoknál külön, igen alkalmas helyet szokott kijelölni a gondos udvarmesteri hivatal és soha esze ágába se jutott idáig senkinek, hogy az ilyenfajta fotografiáknak a terjesztését megakadályozza. Ez a pétervári tilalom tehát méltán ejti gondolkodóba az embert. Miért történt? Valami bibije kell, hogy legyen a dolognak. Valami nem sikerült. Talán a fotografia, — talán az ölelkezés.

* * *

ŏ **A hamis csontok.** Liptómegyében ásatások közben megtalálták Balassi Bálintnak a csontjait. A jó liptóiak boldogok voltak és nem tudták mit csináljanak. Mausoleumot emeljenek-e a poéta emlékének, vagy muzeumba helyezzék-e a csontjait. Örök időkre kérdés marad, mit csináltak volna, mert minden tervet halomra döntött a tudós Török Aurél tanár, aki konstatálta, hogy a kiváló csontok sohase voltak a Virágénekek hires-neves lantosáé. A nagy magyar csontoknak általában nincsen szerencséjük. Ha valódiak, akkor ellopják őket, ha nem lopják el őket, Török Aurél doktor kideriti róluk, hogy nem valódiak. Tagadhatatlan, hogy bolond az eset, én azonban, ha a derék liptóiaknak lennék, nem esnék kétségbe. A tudós professzor azzal érvel a kiásott Balassi valódisága ellen, hogy nem magyar formáju a koponyája, hanem tót formáju noha manapság már a leglelkesebb hazafiak is elismerik, hogy a tót is ember, a legelső magyar költőről nem tételezhető fel, hogy tót koponyát viselt volna. Nagyra becsülöm dr. Török Aurél tanár ur tudományát, de nem becsülhetem többre, mint néhai Pulszky Ferenczét, aki kisütötte, hogy a magyar nemzet választott atyái között egyetlen egynek volt igazi szittya alkotásu koponyája: Wahrmann Mórnak, aki holta napjáig képviselte a Lipótvárost. Tót formáju koponyája már több honatyának akadt. Ebből azonban nem kellett senkinek se elhinni azt, hogy Wahrmann Mór volt a képviselőházban az egyetlen magyar és a derék liptóiaknak se muszáj elhinniök azt, hogy Balassi Bálintnak muszáj volt hasonlitania Wahrmann Mórhoz. Az a körülmény, hogy valakinek a koponyája nem hasonlatos a néhai Wahrmann Móréhoz, még nem lehet elegendő ok arra, hogy megtagadják tőle a mausoleumot.

* * *

ŏ **Az elmozditott palota.** A Dreher-palotát, amelyet balsorsa az ujonnan szabályozott Kossuth Lajos-utcza kiszélesitési vonalán belülre helyezett, nem bontják le, hanem egyszerüen — hátrább tolják. Amerikában állitólag ezt már régen igy csinálják. Se amerikánus nem vagyok, se fővárosi mérnöki hivatal, nem is tudom tehát, miképpen rakják a mozgósitandó palota falai alá azokat a borsószemeket, amelyeken ide-oda tologatják majdan; de az bizonyos, hogy ez az uj ördöngősség korszakot fog alkotni az épületek történetében. Határozottan egy nagy lépés a hordozható paloták intézménye felé. A vasárnapi kimenőket élvező cselédházakról, az esti sétákkal szórakozó bérkaszárnyákról, a nyaranta fürdőre ránduló elegáns palotákról vagy az egymásnál vizitelő világvárosokról beszélni ugyan még korai dolog volna, de az ujitás még se marad következmény nélkül. Miután a házak elmozditásának terve a fővárosi mérnöki és középitési hivatalban merült fel, egyelőre alkalmasint csak mint adminisztrativ intézkedést fogják foganatositani. Sőt eleinte kétségtelenül csak sulyos, ritkán előforduló fegyelmi esetekben. Olyan esetben például, ha valamelyik gyanus kinézésü épület provokálja ez intézkedést. Teszem azt, ha az Andrássy-uton találkozik egy épitmény, amely a maga ronda vagy izléstelen alakjával megrontja a pompás paloták együtthatásának nemes harmoniáját, közbelép a fővárosi mérnöki hivatal, fülöncsipi az inkriminált háromemeletest és fegyelmi uton büntetésből áthelyezi a — három dob-utczába.

* * *

ŏ **A tatai templom.** A vidám és bőkezü Eszterházy Niki gróf tudvalevőleg udvari szinházat épittetett magának Tatán. Ezt a szinházat, az örököse, a kegyes és néppárti Eszterházy Ferencz gróf átalakittatta udvari kápolnává. Isten bizony az istennek szerencséje van. Amit az elődök vétettek, azt busásan

jóváteszik az utódok. Ahol ezelőtt bünös gerjedelmekre izgató, lármás és forróvérü teremtések mókáztak és az ördögnek tetsző dalokat énekeltek még pedig ugy, hogy a lábukkal is segitették emelni a hangjukat: ott most ájtatos csönd lesz, tömjénillat és halkan zsongó zsolozsma. A kegyes Ferencz gróf pedig a jól teljesitett magasztos kötelesség érzetével mondhatja: »Ime Mindenható Uram, a te hű fiad megtette a magáét. Én adtam neked hajlékot, diszeset, szépet. . . . Azoknak a közönséges teremtéseknek pedig, akiket innen a te kedvedért el kellett távolitanom: adj Te!«

* * *

△ **Egy fáczánért.** Kégl György az ócsai pusztán meghalt egy fáczánért. Bátran és urasan, fegyver nélkül állt elébe a vadorzónak, ez pedig lelőtte. A vadorzó megölt egy derék fiatal katonatisztet egy fáczánért. Vadorzásért becsukták volna egy pár hétre, de iszonyodott a fogságtól s hogy meneküljön tőle, gyilkolt, s most becsukják egy pár esztendőre. Istenem, ha az ember elgondolja, hogy ennek a rettenetes esetnek nem kellett volna bekövetkezni, ha csak egy kicsit gondolkodik akár az egyik, akár a másik: akkor megáll az esze. Oly nehéz, oly ritka a higgadt gondolkodás? Oly könnyü meghalni vagy ölni a megfontolás nehézsége ellenében? Egy fáczánért! Egy nyomorult, gőgös madárért, mely minden jobb vendéglő étlapján szerepel!

* * *

♂ **Kardaffér.** A kardaffér éppen olyan rendszeres intézménye minden modern alapokon szervezett álladalomnak akár maga a hadsereg. Mondhatnám közszükséglet, amely arra való, hogy alkalom nyujtassék a polgárság és a katonaság közötti jó viszony helyreállitására, már pedig ez a jó viszony azok közé a jó viszonyok közé tartozik, amelyeket minél sürübben kell helyreállitani. Országos eseteket csinálni azonban ezekből a kardafférekből nem bölcs dolog. Ha két ur összeverekedik, ez annak a két urnak a dolga és még esetleg ama másik két uré, akiket az összekülömbözött gentlemanek a további összeverekedés aszisztálására felkérnek. Hogy az összetetlegeskedett gentlemanek egyike karddal munkálkodott, az csak természetes, lévén ez az egyik katona, akitől senki se kivánhatja, hogy a gukkerét használja ilyen alkalomkor, amikor az oldalán kard lóg és nem gukker. A debreczeni esetből éppen ugy lehetne gukker-afférт csinálni, mint ahogy kardafférт csinálnak belőle; mert a felelősség épp oly kevéssé terhelheti a kardot, mint amilyen kevéssé terhelheti a gukkert. Egyiknek se az a főrendeltetése, hogy a szinházban verekedjenek vele. Ha Mérő urnak lett volna kardja és Szlávy urnak lett volna gukkere, akkor Mérő ur vagdalta volna meg Szlávy urat, igy megforditva történt. Ez az ügy mindenesetre tisztán ennek a két urnak a dolga, amihez nem lehet köze se a sajtónak, se a hadseregnek.

* * *

♂ **Egy úr, aki elájul.** Zacconinak, a felülmulhatatlan taliánnak, bizonyára igen sok és igen nagy sikere volt már, a leghatalmasabb diadala azonban kétségtelenül az az ur volt, aki a héten az *Il spetri* előadása alatt elájult a Vigszinház nézőterén. Egy hölgy, aki elájul, ez is valami; de egy ur, aki elájul, ilyen csak egyszer esik meg egy művész életében. Az a fogékony lelkü gentleman, aki a művész hatásának ilyen megkapó módon adott kifejezést, egész bátran elmondhatja magáról, hogy az ő ájulása volt Zacconi művészi pályafutásának legédesebb pillanata. A legviharosabb taps is csak ugy viszonylik ehhez az ájuláshoz, mint a babérkoszoru a gutaütéshez. Erős a gyanum, alkalmasint ennek az elájult urnak köszönhetjük, hogy a nagy Zacconi egész hétre meghosszabbitotta a vendégszereplését. Ő érezte, mit jelent ez. A zsufolt nézőteret megcsinálja a felemelt helyár, az elragadtatást a műértő sajtó; elájulni azonban se a magas helyárak, se a sajtó kedvéért nem szokott az illedelmes és komoly néző. Ez az ájulás egyenesen neki szólt, ez tisztán a művészeté.

* * *

** **A magyar nemesek** száma ismét szaporodott egygyel: Ormódy Vilmost, az Első magyar biztositó társaság igazgatóját érte munkás pályája delén a királyi kitüntetés. Most töltötte be negyvenedik szolgálati évét annál az intézetnél, amelyhez hazafias tradicziók füződnek és amely nagy üzleti sikereit mindig össze tudta egyeztetni a magyarság érdekeivel, amely ugyszólván a magyarság talajából fejlődött és izmosodott hatalmas törzsökké. Akik Ormódy nemes jellemét, hazafiságát, agilitását és nagy konczepcziójú üzleti talentumát ismerik — és van-é aki nem ismeri? — benső örömmel veszik tudomásul az ő kitüntetését, mely érdemesebbet alig érhetett volna. A hivatalos lap ugyanazon száma az Első magyar biztositó társaság egy másik igazgatójának, *Jeney* Lajos urnak királyi tanácsossá való kitüntetését is közli. Egy szeretetre méltó ember, aki a királynak mindig csak jó tanácsokat fog osztani!

SZINHÁZ.

Márkus Dezső.

Pár évvel ezelőtt, — az évszámra bizony már nem emlékszem pontosan, csak azt tudom, hogy pünkösdvasárnapja volt — vidám ujságiró-társaság rándult le Székesfehérvárra. Különös czélja az utazásnak nem volt, az ünnepet akartuk valami okos módon elmulatni. Fölültünk a déli vasut méltósággal teljes vonatainak egyikére és szent esküvéssel megfogadtuk, hogy kiszállunk az első állomáson, amely megtetszik nekünk. A szerencse Székesfehérvárnak kedvezett és öregebb székesfehérvári lakosok ma is borzalommal emlékeznek vissza arra az éjszakára, amelyet mi a város áttanulmányozásának szenteltünk. A részleteket már alig tudom, de egy jelenet még ma is igen élénken él az emlékezetemben, egy hajnali hangulat — ahogy a piktorok mondanák. A kávéházban ültünk, a czigány, aki egész éjjel huzta, fáradtan tette le a vonóját, akkor fölkelt az asztalunktól egy karcsu, igen fiatal pápaszemes gyerek és odaült a zongorához. A *Paraszt becsület* intermezzóját játszotta — akkoriban ez még igen uj dolog volt — de ugy, hogy mi valamennyien dobogó szivvel és visszafojtott lélekzettel hallgattuk. A czigány valóságos áhitattal leste a fiatal művész játékát és meg nem állhatta, hogy amikor ez viharzó tapsok között befejezte a zenedarabot, meg ne kérdezze, hogy ugyan ki ez az ur?

— Ez a Jenő főherczeg udvari czigánya, — mondta valaki tréfásan, mire a primás tiszteletteljes tussal üdvözölte az előkelő kollegát . . .

E novellisztikus bekezdésből a tapasztalt olvasó bizonyára sejti már, hogy ez a fiatal művész azonos azzal, akinek az arczképét mai lapunkban megtalálja és akinek a nevét jelen czikk fölött olvashatja: *Márkus* Dezső. A magyar királyi operaház legfiatalabb karmestere, aki a mult héten vezényelte először az opera hatalmas zenekarát. Hogy minő előkelőséggel, finom izléssel, mily zenei tudással és a fölfogásnak minő eredetiségével és bátorságával — ezt a napilapok komoly és tudós zeneitészei még azon az estén bőven kifejtették. Valóban a fiatal karmesternek frappáns sikere volt, mélyebb annál, amely a tapsokban és a koszorukban gyökerezik. Olyan, amelynek a nyomában irigykedés és ellenségeskedés jár,

tehát olyan, amelynek értéke van. Ahogy a karmesteri pálczát a kezébe vette, ahogy az ő közömbös, nyugodt arcza a vezénylés közepette egyre jobban átszellemült, fölmelegedett az ihlet és a lelkesedés tüzétől, mindenek megérezhették, hogy egy friss és nagy tehetség kezdi most meg jelentős művészi pályáját, amelynek fordulatai és vége beláthatatlanok ugyan, de sejthetők. A komoly tehetségeket a siker nem vakitja el, csak fölvilágositja és *Márkus* Dezső azok közül való, akiknél a nemes ambiczió ernyedetlen munkán és a legmagasabb talentumon alapszik.

Ami az operai debutjét megelőzte, pár szóban elmondható. Tizenegy éves korában lett a zeneakadémia hallgatója, — öt évvel előbb, mint ahogy rendes körülmények között a hallgatókat fölveszik. Kedvencze volt az öreg *Liszt* Ferenczneк, aki gyakran tüntette ki — pattogatott kukoriczával. A második kitüntetése a Beethoven-dij volt, amelyet a bécsi zeneakadémián nyert el. Hangversenyzett Magyarországon és Bécsben, de ambicziói a zeneszerzői és karmesteri pálya felé sodorták. Ischlben kezdte meg karmesteri működését, onnan jött a budapesti népszinházhoz. Kiváló finomság jellemezte azokat az operetteket, amelyeket ő dirigált. Innen hivta meg a magyar királyi opera, melynek két éven át legbuzgóbb és legtöbbet elfoglalt korrepetitora volt, miglen a mult héten először ült az opera dirigensi székébe.

Ma, mikor az alig huszonnégy éves fiatal karmester az első nagy siker gyönyörüségében fürdik, bizonyára neki is eszébe jut az a másik siker, amelyre mi, a barátai, is visszaemlékezünk, az a bizonyos hajnali hangulat Székesfehérvárott a kávéházban, a zongora mellett, mikor a czigányok tisztelegtek neki s a szivek teli voltak ifjusággal, bátorsággal és az eljövendő diadalokba vetett, most ime beigazolt reménységgel.

H. J.

Zacconiról sokat beszéltünk ezen a héten, amelyen többek közt egy német *übermensch*-et adott, aztán egy franczia szalonembert, majd meg szavalóművészül szerepelt. E vitáinkból egy mély igazságot jegyeztem föl a memóriámba. Valaki ezt mondta: A színésznek magának ne legyen stilusa; legyen verista, ha verista darabban játszik, s idealista, ha stilizáltban. Zacconi ilyen tökéletes szinész, aki az ő alakitásában két teremtéssel kél versenyre: a természetével s a költőével. Mondják, hogy az *Einsame Menschen*ben gyengébb volt, mint máskor — én a *Nők barátjá*ban láttam, és soha ennél tökéletesebb szinjátszást nem láttam. Az volna a hitem, hogy ő maga is ilyen De Rhion — ilyen elmés, kedves, elragadó és görögtüzes — ha a *Kisértetek* után meg nem esküdtem volna, hogy ez a szegény geniális ember is melancholiára született s paralizisra rendeltetett. Ambrus Zoltán után szószaporitás volna ezt az alakitását méltatni — én csak azokon csudálkozom, akik Zacconit ebben a szerepében nem találták elég úrinak. Ugyan! Csak franczia nem volt; olasz úr volt, de úr, aki az ő élénk gesztusaival, kénesős arczjátékával s akkor is, ha asszonynak előre nyujt kezet, példája annak a diskréczionak és biztosságnak, ami első sorban jellemzi az úri embert. S hogy öltözködik ez az ember, hogy cseveg és hogy mosolyog! Sokan gondoltunk ez estén a szegény Mitterwurzerra, aki az egyénisége elragadó voltában annyira hasonlatos volt ehhez a kisérteties taliánhoz. Lehet, hogy a sváb aktor még geniálisabb volt az olasznál — de sokszor elragadta a temperamentuma; akárhányszor megesett, hogy szeszélyből, vagy tulzásból valamelyik szerepét hamisan intonálta, s ilyen hamisan játszotta is végig. Zacconiban épp az az ijesztő, hogy mennyire ura magának. A Vigszinház sokakat hálára kötelezett, hogy alkalmat adott nekik megismerkedni az intelligenczianak s a művészi komolyságnak ezzel az elsőrendü alakjával.

(Pp.)

Művészet.

Az első szeczesszió. Három műtárlat egy hónapban! Ki hitte volna, hogy a magyar művészet ilyen hamar kitör koporsójából, amibe a hivatalos műápolás zárta s ilyen merészen kér eget! Tessék ezt az eget olyan értelemben venni, hogy a talentumos embereknek ez most az egyetlen refugiuma, miután a földet, a földi stipendiumokat és a földi aranyérmeket légmentesen elzárta előlük a művészeti politikával megbizott gárda. Találkoztak okos, előrelátó emberek, akik éles szemükkel meglátták, hogy csak akkor őrizhetik meg művészetük tisztaságát, ha egészen különválnak a szabadalmazott művészettől. Ezek *a nagybányaiak*, akik néhány nap mulva mutatják be műveiket a régi műcsarnok palotájában. Mások csak később jöttek rá erre a szomoru tapasztalatra s most frissiben rögtönöztek egy külön kiállitást a *Nemzeti Szalon* néhány termében. Az bizonyos, hogy ez a hamarosan összeállitott kis galéria több művészetet rejt magában, mint a műcsarnok nagy apparátussal összerendezett és sok csalogató csemegével felszerelt kiállitása. Amott, a városligetben, szürke a világ, téli zsibbadtság ül rajta, a képekben épp oly kevés életnedv kering, mint odakünn a zuzmarás fákban. De a *Nemzeti Szalon*, ha egyebet nem is, művészi inspirácziót mutat, nagy kedvet, nagy örömet, nagy bánatot, hirtelen kiszökő szenvedélyt, néha kicsit ügyetlen formában, de mindig őszintén; nekünk pedig kedvesebb egy csatangoló trubadur inkorrekt dala, mint egy szabadalmazott udvari énekes sima verselménye. Csupa ilyen szabad nóta ez a sok festett bijou: a rét vadvirágaiból kötött csokrocskák, olyan lazán és pongyolán kötve, hogy némelyikről elfelejtették lenyiszálni a fölös zöldséget meg a saras gyökeret. De nagy bennük ami gyönyörűségünk. Itt tudniillik egyéniségekkel ismerkedünk meg s nem olyan emberekkel, akik *egymás* képére teremtik műveiket. Az egyéniség pedig becses dolog ebben a mai sablonos világban. Nagyon okosan, izlésesen rendezték ezt a kis Szalont olyképp, hogy a résztvevők mindegyike a maga külön világát kereken mutathatja be, idegen temperamentumok közbetolakodása nélkül. Például *Rippl-Rónai* Józseftől harmincznál több kép van egy terembe aggatva, finom, szőtt-varrott ornámenták közt. Sejtelemek és álmok világa ez, amelyben az emberek néha viziószerű fantómokká tisztulnak át. Borongós látományok váltják fel egymást, a testet és az éles szint helyettesiti a vonalak ritmusa, a tónusok harmóniába csapó akkordjai. Nagyon szubtilis dolgok ezek, szinte azt vélném, hogy csak festőemberek fogják teljesen megérteni. A Párisban nevelkedett ember melankólikus érzeményei ezek, amelyek valami végtelenül finom hangszeren játszodnak el. Közvetlenebb, a nagy közönség számára hozzáférhetőbb *Kacziány* Ödön, akinek egy tuczat képe ugyancsak misztikus érzésekkel van tele. A halálsejtelmek, az ablakon bekószáló holdsugár fantásztikus képeinek, messzi rideg havasok hidegének megfestett szimfóniái ezek, amelyek elmélázó hangulatba ringatnak minket. Igen előkelő, szubtilis *Karlovszky* Bertalan kis tárlata. Hajszálfinoman megrajzolt asszonyfejei a rózsaszirom gyöngédségét mutatják, valami eszményi élet makulátlansága tükrözik rajtuk. *Szikszay* Ferencz pasztellképein látszik, milyen őszintén keresi a lélek mélyebb hullámzásának megragadását; egyik kis tájképe, a tiszaparti, felette finom hangulatkép. Szembe vele van *Hollósy* mesternek egy pár csöpp vázlata, az egyik tősgyökeres magyaros érzéssel elmondott kis népdal, finom flageolethangokon, a másik szinben végtelenül finom arczképvázlat. *Vaszary* János a verőfény és a patyolatfehér reggel poétája, olyan erő van tiszta s merészen odavetett szineiben, amilyet nem ösmerünk más magyar festőnél. *Mannheimer* és *Olgyay* tájképei csemegék a hozzáértő ember számára, *Kann* Gyula, *Márk*, *Boruth* és még egy egész sor válogatott ember felette érdekes vázlatokat, képeket küldtek. A szobrászok közül szivünket egy kis gipszbe öntött *Éva* ragadja meg, tele mély érzéssel, izzó temperamentumot mutató kezelésben. Valami

Lukácsy nevü, előttünk eddig ismeretlen urnak müve ez, szivesen üdvözöljük őt s nagy dolgokat várunk tőle. Nagyon intim a *Kallós* Ybl-szobra is, hasonlithatatlanul jobb, mint a nagy magyar épitőművésznek a Várbazár előtt álló szobra. Nem vehetjük itt sorra a *Szalon* minden derék alkotását, csak azt ajánljuk a finom izlésü közönségnek, hogy ha költészetet és szivet keres, menjen el ebbe a hamarosan összehordott kis tárlatba, amely minden pongyolasága ellenére is felette áll a téli tárlatnak.

IRODALOM.

Polgárháboru. Sipulusz a multkor sirva panaszolta nékem, hogy az ő irói karrierje is az első babérkoszorunál végződött. Magyarországon — ugymond — az irót első könyve után felfedezik és ünneplik, második könyvénél osztályozzák s megkapja a »geniális«, a »kitünő« vagy a »jeles« érdemrendet, a harmadiknál beválasztják a Kisfaludy-Társaságba s azontul irhat bármi bölcset vagy bolondot, agyonhallgatják. Ezen aztán a »mindig jókedvü és mindig ötletes« Sipulusz annyira elkeseredett, hogy leküldte a »mindig józan és mindig okos« Rákosi Viktort Erdélybe képviselőjelöltnek. Mert aki nálunk a parlamentbe kerül s ott hozzászól az ügyekhez, arról vezérczikket irnak akkor is, ha véletlenül iró. Rákosi Viktor azonban megbukott a követválasztáson. Igy hát Sipulusz tovább irja pusztába kiáltott köteteit, amelyekért mostanában csak a közönség hálás neki. Pedig érdemes volt megbuknia. A tavalyi követválasztáson gyüjtötte az impressziókat uj regényéhez, a *Polgárháboru*-hoz. Szerinte ugyan megmaradtak volna lelkében ezek az impressziók akkor is, ha megválasztják, sőt a mandátum adta volna meg nekik azt a bizonyos zománczot; de Sipulusz sohsem irja meg ezt ilyen szatirikusan a regényét, ha ma ugy jár mint regényhőse Bánkay, akit a zoltánvári Sámuel Lázár ellenében kétszáz szótöbbséggel és pártonkivüli programmal képviselőnek választottak. Tollát odatűzte volna kalapja mellé kortestollnak s ötleteiről csak a lapok parlamenti tudósitásai révén értesült volna az ország. Több lett volna ugyan e tudósitásokban a zárójel közé foglalt »zajos derültség«, de tegye meg Sipulusz ezt a felderitő szolgálatot csak ezentul is vonal alatt, vagy olyan finom betüs, jó papirra nyomott kötetben, aminő a Polgárháboru. »Az én falum« óta talán ez a legjobb regénye Sipulusznak. Lármásabb és bolondabb amannál, de alakjai ép oly kedvesek, a mesemondó humora ép oly keresetlenül fakad az ajkukon, mint abban az ő első hosszabb lélekzetü novellájában. Tudom, hogy e párhuzam Sipulusznak jól fog esni. Bizalmatlan ő is maga iránt, mint a legtöbb igazi tehetség és szivesen hallja, amikor nem vetik szemére a régi Sipulusznak az ujat. Az is dicséretére válik, hogy szemmértékét a sok magától kinálkozó derüs epizód nem tévesztette meg s hogy regényében nem domborodnak ki a tréfás jelenetek a kompozicziő rovására. Kellemesen csalódtam én is, aki választási adomákat kerestem benne, regénynyé fűzött Sipulusz-tárczákat, amelyek azon a jól ismert vörös fonálon lógnak s ehelyett kereken kigondolt, komoly ambiczióval megirt mesét kaptam, amely beleékelve egy választási campagneba, végig vidám és érdekfeszitő marad. — A könyv, amelyet Linek Lajos tizennégy eredeti rajza diszit, a *Franklin-Társulat* kiadásában jelent meg s 1 frt 40 krajczárért minden könyvkereskedésben kapható.

Cid.

A negyvenéves férfiu. Nem kellett felütnöm a Lexikont, amikor *Tábori* Róbert uj regényét végigolvastam. A saját maga negyven évével kérkedik benne, de elég óvatosan, hogy csak a beavatottak lássanak születési bizonyitványába. A férfi, aki negyven esztendős koráig mindig legalább tiz évvel idősebb a vele egykoru hölgyeknél, ilyenkor az élet delelőjén, rendszerint enged az udvariasságból s ha asszonyok fogják vallatóra, füllent, mint egy rövid ruhás bakfis. Annál őszintébben hat a Tábori könyve, noha szintén asszonyoknak iródott. Neki amugy sincs oka rá, hogy fiatalitsa magát. Becsületes esztendők állanak mögötte, kár volna egyet is letagadni belőlük. Tehetséggel és tiszteletet parancsoló szorgalommal vivta ki helyét az irodalomban és köztünk, korán vénülő ifjak között, deresedő fővel is megmaradt fiatalnak; talán az utolsó ideálista, aki ezt irásban is be meri vallani. Nagyoknak és kicsinyeknek egyforma szeretettel meséli el történeteit, amelyek hol az operencziás tengeren túlról, hol valamivel közelebbről valók. Több bennük mindig a jó ember, mint a rossz, mintha csak a maga szivét osztaná fel közöttük. Jóleső, harmonikus hatással van reánk mindegyik könyve, érezzük a melegséget, amelylyel iródott. Uj regényét, amely most jelent meg karácsonyi olvasmányul, még közvetlenebbé teszi az a melancholikus hang, amely a bibliai viziók ködszalagaként a negyven éves férfiu érdekes meséjét kiséri. Élvezettel fogja végigolvasni mindenki.

B.

Kocsin és gyalog járja be *Salamon Ödön* kollegánk a mi drága, bolondos pátriánkat — s ahogy a könyvéből kiveszem: inkább gyalog, mint kocsin. Ez a különös beszédü ujságiró uj műfajt visz a könyvpiaczra: a kellemes zsémbeskedést. Hamarjában nem mérhetem meg: az epe több-e, vagy a szív ebben a lüktető stilussal megirt könyvben, amely a legkülönbféle szempontokból rajzolja, magyarázza, dicséri és ostorozza a magyar, nevezetesen a fővárosi társadalmat. A villamos kocsitól a ügynökig: a *hausherrtől*, aki szegény asszonyokkal kezet csókoltat magának, a Hentzi szoborig, amely még mindig várja a maga Ravacholját, nincs a mi életünknek jelensége, terméke, alakja és kinövése, amit a tolla hegyére ne szúrna, leleményes megfigyeléssel, a gyüjtő érdeklődésével s a hazafi bosszankodásával. Hogy Budapest még mindig nem Páris és hogy a magyar még mindig nem első népe a világnak: ez a faktum szemmelláthatóan bosszantja Salamon Ödönt, a nyugatjárt irót, a Széchenyi-epigont, aki Párisban bizonyára épp oly dühösen dicsér mindent, ami magyar, mint ahogy Budapesten minden eldobott narancshéjból kázust csinál. A lelkes iró élénk és érdekes könyvét 1 frt 20 krjával vesztegetik.

(I—s.)

Molnár Ferencz. Uj név, amely azonban igér valamit — és ez többet ér, mint sok régi név, amely nem váltott be semmit. A mi fiatal irónk *Magdolna* czimü novellás kötetében a hibákat szeretjük a legjobban. Benn van e kötetben minden első könyv szertelensége, amelyet a husz éves poéták erőnek hisznek s témáinak, meséinek bizarrsága vetekszik a stil és a kidolgozás rakonczátlan voltával. Dehogy is ajánljuk, hogy mérsékelje magát. Ez olyan hiba, mint a fiatalság, amelyet az idő magától korrigál meg. Elég baj, hogy mikorára kiforr a talentum s fejletté lesz az izlés, hála a jóakaró kritikáknak, az évekkel együtt rendesen el is párolog, ami értékes volt benne. Ha Molnár Ferencz vinni fog magával első kötetéből tüzet, szilajságot, temperamentumot a későbbiekbe, lesz róla még sok mondanivalónk.

Negyvennyolcz. A Révaiék szabadságharcz történetéből megjelent már a *második* és a *harmadik* füzet is. A historikus ebben is talál majd egy sereg uj és érdekes relikviát, rejtve őrzött muzeumokból felkutatott okmányt és adatot a nagy időkről, amelyeknek félszázados évfordulóját megünneplendő hetenként konferálgat most iróink és művészeink legjava. Aki nem a történetiró szemével nézi, megkapó olvasmányt talál benne, amely néhol költeményként szárnyal, néhol regénymódra bonyolódik. Ami csak természetes, amikor e pompásan induló vállalkozás élén Jókai Mór, Bródy Sándor és Rákosi Viktor állanak. A históriai részből kiemeljük *Jókai* Mór czikkét márczius tizenötödikéről, »Szent Petőfi napjáról« s azt a fejezetet, amely a »Talpra magyar« hatásáról szól. Kép dolgában se állanak az uj füzetek az első mögött. A forradalmi csataképekben, vagy a Petőfire vonatkozó relikviákban meghatottság nélkül senki se fog gyönyörködni.

HETI POSTA.

Olvasóinkhoz!

Nem tudjuk, hogy olvasóink számon tartják-e, hány esztendeje évődünk már egymással, de nekünk kötelességünk beszámolni, hogy maholnap már a **kilenczedikbe** *járja. Jó barátaink eredetileg mindössze három hónapot konczedáltak nekünk, de a magyar olvasóközönség, melynek kedve telt a mi erényeinkben és fogyatékosságainkban egyaránt, meghosszabbitotta a mi napjainkat és minden emberi számitás szerint hűségesen velünk fog tartani a jövőben is. Programmunk nincs, de iróink vannak. Hiszünk az igazságban, de csak akkor mondjuk ki, amikor lehet. És ebben sokaktól különbözünk, akik csak akkor mondják ki, amikor hasznos. Önzetlenül és lelkesedéssel szolgáljuk azt, ami a legfőbb gyönyörűséget adja: a szépet minden formájában. Még politikai czikkeink sem unalmasak! Hogy az uj esztendőben épp ugy fogjuk teljesiteni kötelességünket mint eddig teljesitettük abban ami olvasóközönségünk nem kételkedik. De reméljük, hogy ez évben uj erőkkel frissithetjük fel lapunkat s hogy előfizetőink számban is gyarapodni fognak. Ami hálás olvasóink, az ország minden vidékéről, megkeresésünk nélkül, önkényt küldözgetik nekünk azok czimét, akikről fölteszik, hogy* **A Hét** *nekik kedves olvasmány lehet. E küldeményeket, az érdeklődés e buzditó jeleit, mindig hálával fogadjuk.*

Kérjük olvasóinkat, hogy előfizetésüket mielőbb megujitani sziveskedjenek.

Budapesten, 1897. deczember közepén.

A Hét szerkesztősége nevében:

Kiss József.

Kaposvár. Kár, hogy olyan sovány témára pazarolta e héten elmésségét. A tolla is jobban karczol az aktuálitások szálkás ujságpapirján, mint a hangulatok velinjén. De azért mindig szivesen látjuk.

R. Etelka. Ha csak a saját kedvtelésére akar énekiskolába járni: tudunk egy pár ösmeretlen nevü, de elösmert tehetségü tanitót. Majd megüzenjük a közelebbi czimüket levélben.

M. J. Dalaiban csak a kifogástalan formaérzéket dicsérhetjük.

Sóhajtás. Ugy érezzük, hogy csinált virág. Nem csap meg belőle a fonnyadó rózsák nehéz illata, csak a müvirág festékszaga.

Nem közölhetők. Ész és szív. — Első imám. — Ki lehetett? — Álom. — Sötét perczek. — A porszem.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: **KISS JÓZSEF.**

Főmunkatárs: **KÓBOR TAMÁS.**

Helyettes szerkesztő: **MAKAI EMIL.**

Foulárd-selymet 60 krtól 3 frt 35 krig méterenként — japáni, chinai, s. a t. a legujabb mintázattal és szinekben, u. m. fekete, fehér és szines **Henneberg selymet** 45 krtól 14 frt 65 kr. méterenként sima, csikos, koczkázott, mintázott, damaszolt z. a. t. (mintegy 240 különböző minőségben, 2000 szin és mintásattal s. a. t.) a megrendelt árukat **postabér és vámmentesen, házhoz szállitva,** valamint **mintákat postafordultával küldenek Henneberg G. (cs. és kir. udvari szállitó) selyemgyárai Zürichben.** Svájczba czimzett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 2

Katonai biztositó intézet. Az »Első biztositó intézetnél katonai szolgálat esetére ő cs. és kir. fensége József főherczeg védnöksége alatt«. (Budapest, V., Erzsébet-tér 1.) f. évi november havában **1,028.642** koronáról szóló belépési nyilatkozat nyujtatott be, s **1,024.400** koronáról szóló kötvény lőn kiállitva. A biztositási tőke tehát immár **28,057,231** koronára rug. Az intézet tudvalevőleg fiugyermekek számára biztosit tőkéket és járadékokat a katonai szolgálat költségeinek fedezésére, illetve be nem soroztatás esetén ellátás czéljából a nagykoruság idejére.

Közlemény. A magyar folyam- és tengerhajózási részvénytársaság üzletvezető igazgatósága közhirré teszi, hogy a rendes hajójáratokat Baja és Apatin között az előrehaladott téli évadra való tekintettel f. é. deczember 6-án megszünteti. — Multkori hirünkre vonatkozólag illetékes helyről nyert felvilágitás után közöljük, hogy Spatariu György sikkasztás miatt letartóztatott hajózási ügynök nem a Dunagőzhajózási, hanem a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság alkalmazottja volt.

GRÓF KEGLEVICH ISTVÁN-FÉLE
COGNAC
MINDENÜTT KAPHATÓ.

Magyar körkép-társaság palotájában városligeti
„Krisztus a keresztfán és Jeruzsálem"
óriási körkép.
Látható reggeli 9 órától esti 4 óráig, este villanyvilágitásnál.
Belépő dij 50 kr.
Gyermekjegy és katonajegy őrmestertől lefelé 30 kr.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legüdítőbb égvényes
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél,
gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.
MATTONI HENRIK, Karlsbad és Budapest.

Budapest, 1897. Nyomatott az »Athenaeum« irodalmi és nyomdai r. társ. betüivel.

EGYETEMI KÖNYVTÁR SZEGED. FOLYÓIRATOK 1939 40 42

Uj könyvek.

Emile de Laveleye. A tulajdon és kezdetleges alakjai. A negyedik franczia kiadás után forditotta dr. *Bartha* Béla. Bevezetéssel ellátta dr. Pulszky Ágost. Első kötet. Budapest, 1897. A Magyar Tud. Akadémia kiadása.

Gregoroirus Ferdinand Hadrian császár. A harmadik kiadás után forditotta *Pásztlhoray* János. Budapest, 1897. A Magyar Tudományos Akademia kiadása.

Ruskin. Velencze kövei. Angolból forditotta Geöcze Sarolta. Második kötet. Budapest, 1898. A Magyar Tudományos Akademia kiadása.

Croiset M. A görög éposz története. A második kiadás után forditotta *Kempf* József. Budapest, 1897. A Magyar Tudományos Akademia kiadása.

Gaal Mózes. Magyar Robinzon. (Defoë Dániel regénye után.) Budapest, 1897. A *Franklin Társulat* kiadása. Ára .1 frt 80 kr. Vászonkötésben 2 frt 40 kr. Diszkiadása 4 forintba kerül. — Diák figurák. A dr. Szemák István szerkesztésében megjelenő »Ifjusági könyvtár« második kötete. Budapest, 1897. *Lampel* Róbert (Wodianer F. és Fiai) kiadása. Ára 1 frt.

Bodrogi Lajos. A regélő tulipán. Meséskönyv gyermekek számára. Negyedik kiadás. Budapest. 1897. A *Franklin Társulat* kiadása. Ára 1 frt 40 kr.

Cox György. Görög regék. Forditotta *Komáromy* Lajos. Második kiadás. Budapest, 1897. A Franklin Társulat kiadása. Ára 3 frt. Szines vászonkötésben 3 frt 50 kr.

Baróti Lajos : Ezer év. Képek a magyar nemzet történetéből az ifjuság számára. Budapest, 1897. *Lampel* Róbert (Wodianer F. és Fiai) kiadása. Ára 1 frt 50 kr.

Andersen meséi. Második bővitett kiadás. Számos fametszvénynyel és négy szines képpel. Budapest, 1897. *Lampel* Róbert (Wodianer F. és Fiai) kiadása. Ára 1 frt 80 kr.

Cooper: Bőrharisnya. Forditotta *Füredi* Ignácz. Budapest, 1897. *Lampel* Róbert (Wodianer F. és Fiai kiadása). Ára 2 frt.

Dr. Incze Henrik : Operai kalauz. Operaszövegek tartalma, különös tekintettel a budapesti m. kir. Operaház müsorára. Budapest, 1897. *Zipser és König* kiadása. Ára 1 frt 20 kr.

Gottier Lajos : Mulató gentry. (Elbeszélések.) Budapest, 1897. Révai Leo könyvkereskedése.

A magyar kir. államvasutak téli menetrendje.

A budapest—kolozsvár—predeáli vonalon a Budapest k. p. u.-ról d. u. 1 óra 55 perczkor Aradon át Predeálra induló, illetve onnét. Budapestre d. u. 1 óra 10 perczkor érkező gyorsvonat a tövis—predeáli vonalon megszüntettetik; e gyorsvonatok forgalma tehát csakis a budapest—arad—tövisi vonalon tartatik fenn

Megszüntettetnek továbbá Brassó és Predeál között a csütörtökön, ünnepés vasárnapokon, valamint a görögkeleti ünnepnapokon közlekedő személyvonatok is.

A karczag—tisza-füredi vonalon Tisza-Füredről Tisza-Szőllősig egy uj vegyesvonat helyeztetik forgalomba. E vonat Tisza-Füredről, Füzes-Abony és Debreczen felőli csatlakozással, este 8 óra 10 perczkor fog indulni és Tisza-Szőllősre este 8 óra 27 perczkor fog érkezni.

A nagyvárad—vaskohi vonalon a Vaskohról jelenleg éjjel 2 óra 55 perczkor induló személyvonat az uj menetrend szerint reggel 4 óra 30 perczkor fog indulni és Nagyváradra d. e. 10 óra 11 perczkor fog érkezni.

A szombatság—rogoz—dobresti vonalon Nagyvárad és Vaczkoh felé, illetve felől való csatlakozással mindkét irányban egy-egy tehervonat személyszállitásra rendeztetik be. E vonat Dobrestből d. u. 4 óra 22 perczkor indul és Szombatság—Rogozra d. u. 4 óra 56 perczkor érkezik; az ellenkező irányban pedig Szombatság—Rogozról este 6 óra 8 perczkor indul és Dobrestre este 6 óra 44 perczkor érkezik.

A brassó—zernesti vonalon forgalmon kivül helyeztetik a Zernestről este 8 óra 31 perczkor Brassóba érkező és innen este 9 óra 15 perczkor Zernestre induló vegyesvonat.

A budadest—szolnok—arad—tövisi vonalon Arad és Mária-Radna között az Aradról naponta este 6 óra 40 perczkor meg ünnep- és vasárnapokon reggel 6 óra 55 perczkor valamint az utóbb nevezett napokon a Mária-Radnáról este 8 óra 3 perczkor induló személyszállitó vonatok forgalmon kivül helyeztetnek. Ez utóbbi két vonatnak megszüntetése folytán, az Aradról reggel 6 óra 30 perczkor Tövis felé induló és az Aradra este 8 óra 55 perczkor Tövis felől érkező személyvonatoknál a szomszédos forgalmi és a menettérti jegyek használatának korlátozása megszünik.

A budapest—orsova—verciorovai vonalon a Verciorováról jelenleg d. u. 3 óra 40 perczkor Budapestre induló keleti expressvonat az uj menetrend szerint d. u. 2 óra 45 perczkor fog indulni és Budapest ny. p. u.-ba éjjel 12 óra 50 perczkor fog érkezni.

A Kecskemétről jelenleg 5 órakor Budapestre induló személyvonat forgalmon kivül helyeztetik.

A czegléd—szolnoki vonalon egy tehervonat személyszállitásra rendeztetik be. E vonat Czeglédről éjjel 10 óra 30 perczkor fog indulni és Szolnokra éjjel 12 óra 2 perczkor fog érkezni.

Udvari szállitó. Udvari szállitó.

Karácsonyi és ujévi ajándékul

illatszer-ujdonságokat,

Illatszer-Cassetteket,

Fésü-, kefe- és köröm-garniturákat.

azontul minden egyéb illatszertárgyakat ajánl **VÉRTESSY SÁNDOR** udvari illatszerész legnagyobb és legdúsabb választékban

Budapesten, IV., Kristóf-tér 8-ik szám alatt

Levélbeli megrendeléseket pontosan teljesit. Vidékre utánvéttel is.

New-York

életbiztositó társaság.

Alapittatott 1845-ben, tisztán kölcsönösségen alapszik,

minden utánfizetési kötelezettség kizárásával. Miután részvényesei nincsenek az összes tőke és nyeremények a biztositottak tulajdonát képezik.

Kivonat az 1896. évi üzleti jelentésből:

Aktivák összege	fk.	970.000,000
Évi bevétel	»	202.000,000
1896-ban a biztositottaknak kifizettetett	»	95.000,000
1896 ban kötött uj üzletek összege	»	630.000,000
Tiszta fölösleg az 1896 végén	»	138.000,000

Nincs másik kölcsönös biztositó társaság a világon, mely ily óriási fölösleg fölött rendelkeznék. Az 1896-ban a biztositottaknak kifizetett nyereményosztalékok összege 11 millió frankra rugott New-York a müvelt világ összes országaiban bir fiókokkal.

Referencziák Magyarországon:

Magyar Általános Hitelbank.

Pesti Magyar Kereskedelmi bank.

Közelebbi felvilágositásokat ad:

A NEW-YORK

életbiztositó társaság magyarországi igazgatósága

Erzsébet-körut 9—11. New-York palota.

A SZÉPSÉG ÁPOLÁSÁHOZ.

Eddig el nem ért HATÁS.

KIELHAUSER H.

folyékony

Glycerin-Crême

ártalmatlan anyagokból készült sikerült vegyülék, mely nemcsak a **bőrt finomitja,** hanem tényleg az **ifju üdeséget** eleveniti és azt állandóan fentartja. Legjobb óvszer **levegő, szél és napsütés** ellen, **eltávolit napfoltot, szeplőt, májfoltot** és minden más **bőrtisztátlanságot.**

Glycerin-Crême-Szappan

kiváló enyhe, bársonyszerű bőrt idéz elő. A Glycerin-Crême használatánál ajánlható a

Párisi Hölgypuder

a legártalmatlanabb puder, a bőrt szép fehér szinre változtatja és azt simán és szárazon tartja.

SCHUTZ-MARKE

Hamisitott párisi hölgypudertől és Glycerin-Crêmetől óvakodjanak; csak az a valódi, melyen a czimképen, valamint a leiráson a mellékelt védjegy van.

Raktár minden gyógyszertárban és illatszer-üzletben.

Magyarországi főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertára

Budapest, Király-utcza 12. sz.

Karácsonyi Ujdonságok
az »Athenaeum« könyvkiadóhivatalából.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

---

49 nagy kép. **Nagyszabású diszmű.** Legnagyobb diszműalak.

ZICHY MIHÁLY ÉLETE ÉS MŰVEI.

A művész legkitünőbb alkotásaiból. A művész életrajzával és a képek magyarázatával.

Ára pompás diszkötésben 45 frt.

Album-alaku diszmű.

VIG VILÁG.

Mulattató történetek, kalandok, adomák a vadász-, erdész- és gazda-életből, a falu és a puszta világából. Irta ***Bársony István.***

Nagy alakú diszmű 50 szövegképpel és 25 fénynyomatú műmelléklettel.

Ára diszkötésben 12 forint.

MÁSODIK KIADÁS.

Endrődi Sándor: KURUCZ NÓTÁK.

Félpergamen vagy kuruczkorbeli bugyelláris-bőrkötésben

3 forint.

KOZMA ANDOR — Diszkötésben 3 frt 50 kr.

Diszes boritékban füzve 2 frt 60 kr.

SZATIRÁK.

DONÁSZY FERENCZ.

Rejtélyek a történelemből. Diszkötésben képekkel 3 frt 50 kr.

Villámsugár. Diszkötésben képekkel 3 frt 50 kr.

Gaál Mózes. **MAGYAR NŐK.**

Fiatal leányok részére. — Diszkötésben képekkel 3 forint.

A SAKKJÁTÉK TANKÖNYVE.

Kezdők és haladottabbak számára. Irta MÁRKI ISTVÁN.

Minta-játszmákkal, számos feladványokkal és 129 ábrával.

Második kiadás. *Diszes kötésben 2 frt 40 kr.*

EGY MARÉK VIRÁG.

Költemények. Irta SZALAY FRUZINA.

Ára pompás diszkötésben aranymetszéssel és selyem háttal

4 forint.

Flammarion C.

Ujabb Csillagászati Olvasmányok.

KÉPEKKEL. Diszkötésben **4 forint.**

MEGJELENT

A MAGYAR NEMZET TÖRTÉNET

IX-ik kötete.

A Nemzeti államalkotás 1815—1848. Irta BALLAGI GÉZA.

Ára diszes félbőrkötésben 8 forint.

Gyarmathy Zsigáné. **Három leány története.** Diszkötésben 3 frt.

Halden Erzsébet. **LEÁNYTÖRTÉNETEK.**

Diszkötésben képekkel 2 frt 40 kr.

PAJEKEN J. FRIGYES.

A mesztiz és még három elbeszélés

Észak és Dél-Amerikából. Diszkötésben képekkel 2 frt 40 kr.

„ATHENAEUM MESEKÖNYVTÁRA."

Öt kötet. Minden kötet diszesen bekötve képekkel 50 kr.

I. kötet. A honfoglalás mondái. — II. kötet. Madármesék. — III. kötet. Pásztor-mesék. — IV. kötet. Vidám mesék. — V. kötet. Csudamesék.

DÉLEN ÉS ÉJSZAKON.

Irta PEKÁR GYULA.

KÉT KÖTET.

I. rész. ***Spanyolország.*** 35 szövegrajzzal. — II. rész. ***Olaszország.*** — ***Az éjféli nap országából.*** 36 szövegrajzzal.

42 képmelléklettel. Pompás két diszkötésben 10 frt, csinos boritékban füzve 8 frt.

Teljes karácsonyi prospektust *dissművek, közérdekü könyvek, ifjusági iratok és imakönyvek-ről ingyen küld az ATHENAEUM könyvkiadóhivatala, Budapest, Ferencziek-tere 3.*

A Magyar Hirlapról.

A »**Magyar Hirlap**« első és legnagyobb czélja az, hogy a **magyar** műveltséget terjessze s erősítse. Politikája ennélfogva mindenekfölött magyar. Mindent tesz a magyarságért és nem alkuszik e részben senkivel sem. A »Magyar Hirlap« pártonkivüli ujság. Iránya teljesen független, de nem a közjogi ellenzék felfogása szerint, hanem politikailag teljesen szabad, le nem kötött gondolkodás szerint. Ilyen módon külön áll a »Magyar Hirlap«; külön és együtt a radikális és szabadelvü közvéleménynyel.

A kormány kormányoz ahogy tud, az ellenzék támad, ahogy az ereje birja; a »Magyar Hirlap» pedig ellenőrzi mindkettőt, a közügy javának a szempontjából.

Demokráczia! Ez a »Magyar Hirlap« jelszava, vezető gondolata. Le a czimekben rejlő hatalommal! Előre a magyar polgárság érdekeivel! Még pedig az egész ország polgárságáéval, nemcsak azokéval akik Budapesten laknak.

A gazdaság életbevágó kérdéseivel a lehető legnagyobb alapossággal s a legnagyobb részletességgel foglalkozik a »Magyar Hirlap«.

Szépirodalmi közleményei egyetlen egy lapnak sincsenek oly bőséggel és oly változatos, kiváló forásokból, mint a »Magyar Hirlap«-nak. A magyar szépirodalom első férfia, **Jókai Mór**, a »Magyar Hirlap« számára irja legszebb műveit s legközelebb rendkivül érdekes eredeti uj **regényt** is közöl tőle a »Magyar Hirlap«. Kivüle a legjobb erők látják el a tárczarovatot és a regénycsarnokot, amelyet könyvalakban bocsát közre a lap.

A magyar társadalom minden érdekes eseményéről beszámol a »Magyar Hirlap«, a melynek erre a czélra **Társaság** czimmel külön rovata van. Egyéb rovatai is rendkivül gazdagok, megbizhatók, tárgyilagosak.

A »Magyar Hirlap« a következő szezonban a szabadságharcz jubileumára érdekes és nagybecsü meglepetéssel kedveskedik közönségének. A **Karácsonyi album**, amely évente irodalmi esemény szokott lenni, már jórészben készen van.

Az idei karácsonyi album, a melyet ismét *Fenyő* Sándor szerkeszt, nem kvartalakunak készül, mint a régiek voltak, hanem nagy oktávalakunak. Igy olyan lesz a maga 200 oldalával, mint egy testes könyv. Könnyen meg lehet majd őrizni s eltenni könyvtárba, amit meg is érdemel, mert igazán becses lesz. Ugy irodalmi, mint illusztrácziós része a legjobb lesz, amit ebben a nemben a magyar irók és művészek mai napság adhatnak.

Jókai Mór, mindnyájunk dédelgetettje, egyikét irja meg az album számára az ő legszebb dolgozatainak. Melléje sorakozik egy sereg magyar iró a javából. *Türr* István, *Endrődi* Sándor, *Váradi* Antal, *Pósa* Lajos, *Hentaller* Lajos, *Radó* Antal, *Horváth* Janka, *Kürthy* Emil, *Gárdonyi* Géza, aztán a belső munkatársak közül *Fenyő* Sándor, *Bródy* Sándor, *Bársony* István, *Benedek* Elek, *Ignotus, Márkus* Miksa, *Feszty* Árpád, *Heltai* Jenő, *Lovik* Károly, *Sajó* Aladár, *Szomory* Dezső, *Szüllő* Géza, *Szalay* Fruzina. *Jeti, Hajnal* István, *Karácsony* András, *Agbik* stb. Ezeken kivül a külföldi irók legérdekesebb alakjai, ugymint: *Zola, Daudet,* M. *Prévost, Anatole France,* Catulle *Mendés, Sudermann, Carmen Sylva* stb. irnak az album számára, a melyben összesen

száz hires iró

műve lesz. Mindez művésziesen illusztrálva. **Márk, Linek, Brod, Lakos** stb. adják a remek illusztrácziókat.

Az **Év krónikája** és a **Probléma** az idei karácsonyi albumban is szerepel. Az előbbi pompás, mulattató karrikaturákkal lesz tele.

Az előfizetők még karácsony előtt megkapják a gyönyörü albumot, amelynek az előállitása jóformán többe kerül, mint amennyit a Magyar Hirlap egy havi előfizetési ára kitesz.

A »Magyar Hirlap« ezenkivül más kedvezményekben is részesiti előfizetőit.

A »**Kis Világ**« czimü képes heti gyermeklapot negyedévenkint 50 krajczárjával kapják; az »**Évszak**« czimü gazdag tartalmu, gyönyörüen illusztrált divatlapot pedig féláron, negyedévenkint 65 krajczárjával.

A szerkesztői üzenetek rovatában az előfizetőinek dijmentesen ad a lap felvilágositást minden kérdésben, amely őket érdekli.

Az ujonnan belépő előfizetőinek dijmentesen küldi meg a Magyar Hirlap **Jókai** Mórnak, a magyar irodalom atyamesterének, október elsejétől fogva a Magyar Hirlapban megjelent tárczáit.

A »Két úr szolgája«, valamint »Nimba« czimü szerfölött érdekes regények eddig megjelent folytatásait is dijmentesen kapják meg az uj előfizetők.

A Magyar Hirlapra bármely naptól kezdve lehet előfizetni. Az előfizetési árak a következők:

Egész évre	14 frt — kr.
Fél évre	7 frt — kr.
Negyed évre	3 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt 20 kr.

A „Magyar Hirlap“ kiadóhivatala,

Budapest, V., Honvéd-utcza 4. szám alatt van.

Mutatványszámot kivánatra bárkinek küld a kiadóhivatal.

KISS JÓZSEF KÖLTEMÉNYEI

nagy negyedrétü illusztrált diszmű

Ferenczy Károly, Grünwald Béla, Hollósy Simon, Réti István, Thorma János rajzaival,

tizennyolcz fénymetszettel, tizenkét külön műlappal és harmincz képpel a szövegben.

A diszmű ára pazar kiállitása daczára nagyon jutányosra van megszabva.

A sokszinű aranyozott vászondiszkötésű példány

ára 24 frt.

A kézi selyem és aranyos himzésű táblába kötött, számozott, dedikácziós és külön névre szóló példányok (edition de luxe)

ára 40 frt.

Mivel e himzett tábláju példányok elkészitése huzamosabb ideig tart — az ezekre vonatkozó rendeléseket kérjük lehetőleg mielőbb hozzánk juttatni, hogy képesek legyünk a példányokat idejekorán szállitani.

Hogy a nyilván legszebb magyar diszmunka megszerzésén könnyitsünk, **azt a tiszteletteljes ajánlatot teszszük, hogy a könyv árát részletekben is elfogadjuk.** És pedig a vászonkötésü példányért a havi részlet **2 frt**, a himzett kötésü példányért a havi részlet **4 frt.**

Bpest, 1897. nov. havában.

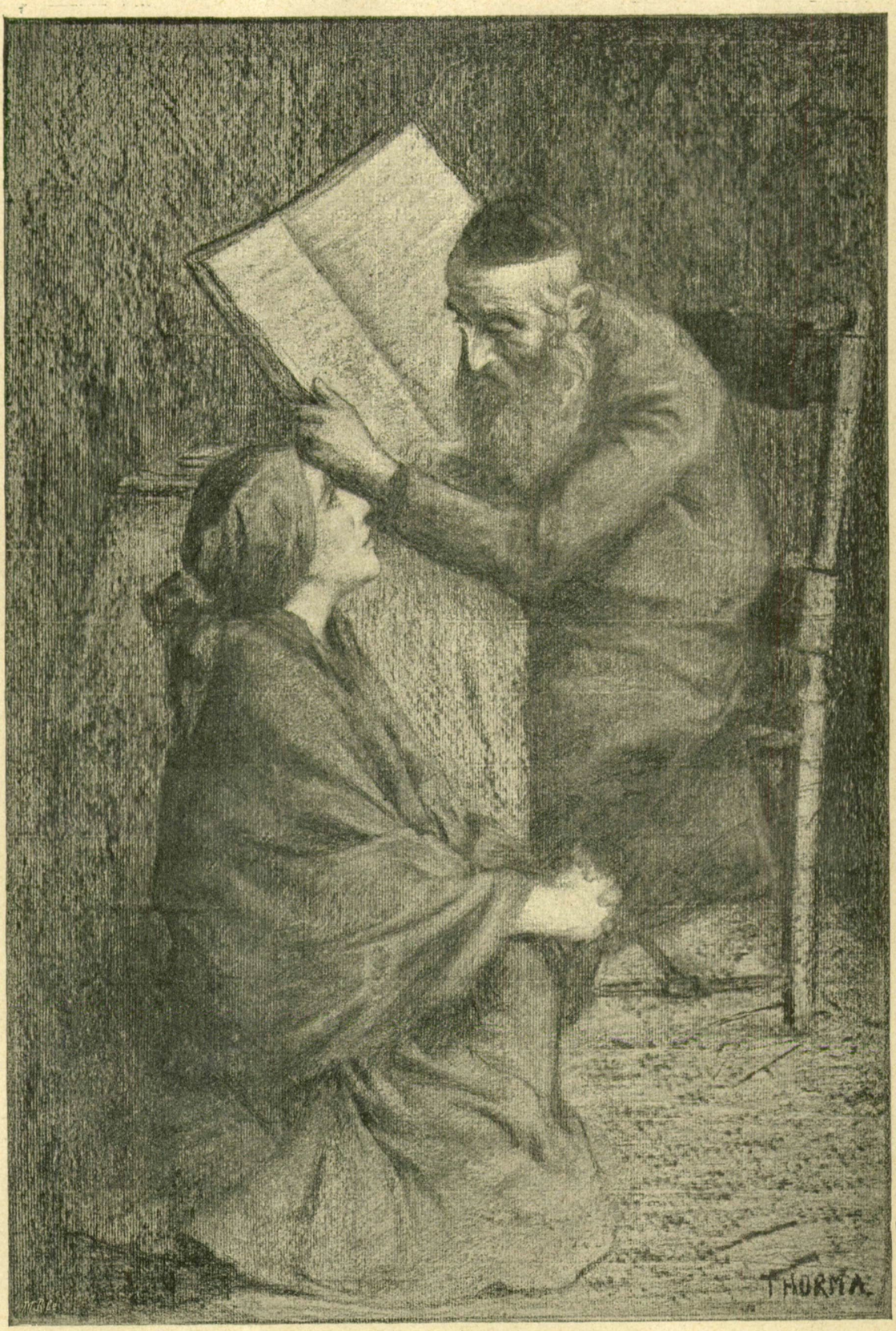

Forgatja a szent pap szent könyveit rendre. *(Simon Judit.)*

RÉVAI TESTVÉREK irodalmi intézet r.-társ. kiadása.

Budapest, IV., Váczi-utcza 1. szám.

KISS JÓZSEF KÖLTEMÉNYEI

nagy negyedrétü illusztrált diszmű

Ferenczy Károly, Grünwald Béla, Hollósy Simon, Réti István, Thorma János rajzaival,

tizennyolcz fénymetszettel, tizenkét külön műlappal és harmincz képpel a szövegben.

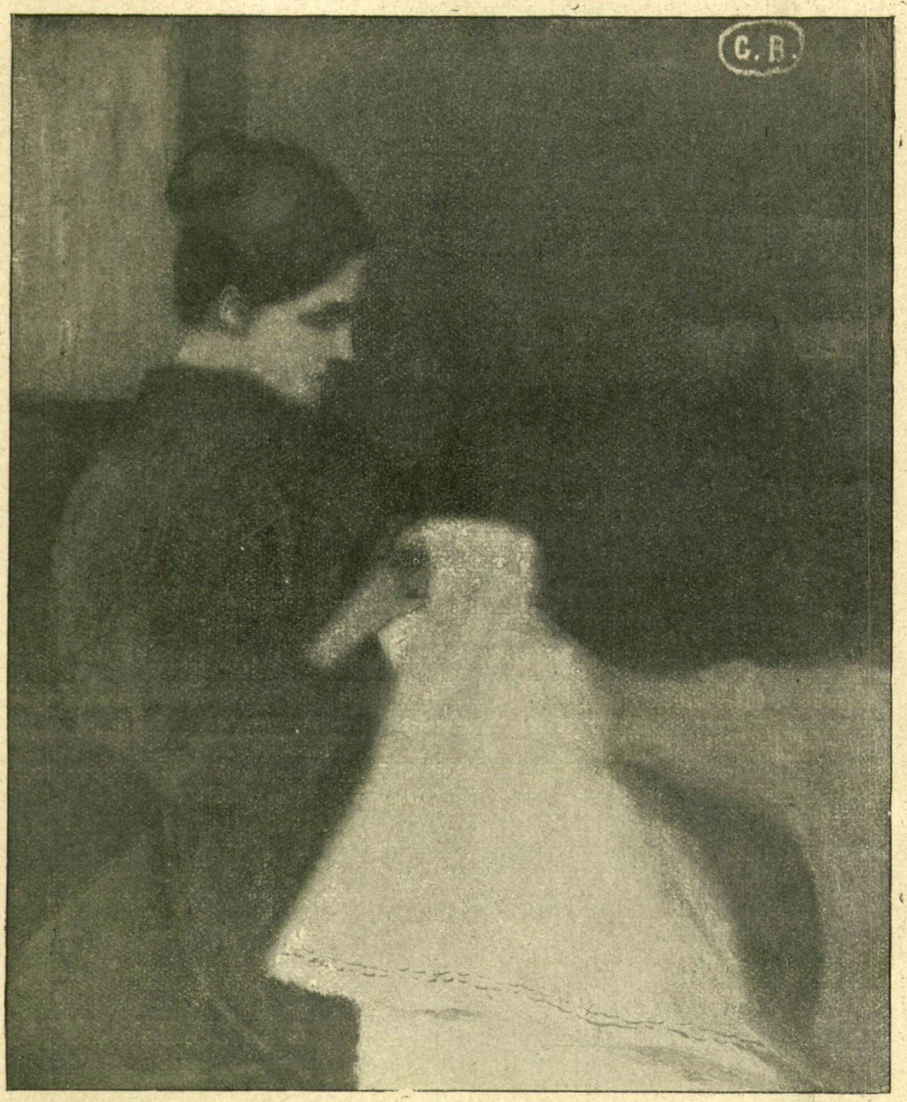

MESE A VARRÓGÉPRŐL.

Merőben fölösleges munkára vállalkoznánk, ha Kiss József költeményeiről dicséreteket akarnánk mondani. Az ő tőrülmetszett magyarságu balladái nagyszabásu tragikus hőseikkel és lirai költeményei egyszerü, meleg érzésükkel régen megtalálták utjukat a közönség szivéhez. Elmondhatjuk, hogy Magyarországon nincs olyan művelt ember, aki az ő műveit ne ösmerné és ne szeretné, mert az utolsó három évtized folyamán alig volt költőnk, akit ugy áthatott volna a magyar nyelv szelleme és aki érzéseit olyan dallamosan vagy pattogóan, ahogy a tárgy kivánja, meg tudta volna irni.

Ezek a régóta ösmert és kedvelt költemények most ujra aktuálisak lettek. Aktuálissá tette őket egy kis művészcsapat, mely lerázva a művészeti konvencziók nyügét, uj erővel, uj csapáson haladva, elénk állitja az eddig csak irásból ösmert alakokat. Im, előttünk állanak e könyvben *Simon Judit*, az öreg *Jób*, *Ágota* kisasszony, *Szomor Dani* s mind azok a hősök és áldozatok a kiknek sorsát a szenvedők nagy tömegéért érző költő megénekelte.

Egyesül e könyvben mind az a rendkivüli szépség, amit a költő, művész, sokszorositó és könyvkötő művészet produkálhat. Mindenik a maga legjava munkáját adta hozzá, hogy mindenképen tökéletes és fényes munkát adjon a közönség kezeibe.

Révai Testvérek

Irodalmi Intézet Részvény-Társaság kiadása.

Budapest, IV., Váczi-utcza 1. szám.

LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udv. könyvkereskedése kiadóhivatalában, Budapest, Andrássy-ut 21. sz. a. megjelentek és kaphatók a következő

Szépirodalmi müvek.

Költemények, szinmüvek:

Ágai Adolf (Porzó) *Igaz történetek.* Husz elbészélés. Szinnyomatu boritékba füzve ... 2·40 frt.
Alvinczy Sándor. *A francziák társadalmi, erkölcsi és lelki élete.* I.: A franczia társadalom. Füzve 1·50 frt. Diszkiadásban 2— »
— Ugyanaz II.: A franczia nők. Füzve ... 1·50 »
Diszkiadásban ... 2·— »
Endrődi Sándor. *Tücsökdalok.* Diszkötésben ... 1·80 »
Erődi Béla. Utazásom Sziczilia és Malta szigetén. 50 képpel és 1 térképpel. Füzve 2 forint. Diszkötésben ... 2·80 »
— A Fáraók országában. Uti képek. Számos képpel és Egyptom térképével. Füzve 2 forint. Diszkötésben ... 2.80 »
Fái Lajos. *Titannő.* Regény. ... 1·— »
Gaál Karolina. *A ki birja, marja.* Regény. ... —·50 »
Gabányi Árpád. *A müvészet nyomorultjai.* Eredeti regény 2 köt. 2·40 »
— *Sámuel király.* Tört. szinmü 5 felvonásban. ... 1·50 »
Görner. *Angolosan.* Vigjáték 2 felvonásban. Ford. *Komlóssy F.* —·50 »
Gracza György. *A halál őrültjei* Regény ... 1·— »
Gracza György és **Follinus Emil.** *Nevelő Magyarország.* A legujabb adomák gyüjteménye. Diszkötésben ... 3.— »
Gutius. (Dr. Guthi Soma) *A vádlottak padján.* ... 1·— »
Jakab Ödön. *Árgirus.* Tündérmese négy énekben. A m. tud. akad. Nádassy-féle pályázatán 100 aranynyal jutalm. pályamű. Nyolcz gyönyörü fénynyomatu képpel. Füzve 3 frt. Diszköt. 5·— »
— *Falu.* Elbeszélések. Kimnach László rajzaival. Füzve 2 frt. Diszkötésben ... 2·80 »
Kabos Ede. *A holló.* Szinmü egy felv. R. Hirsch Nelly rajzaival 1.— »
Komjáthy Jenő. *A homályból.* Költemények 1876—94. ... 3.— frt.
Kölcsey Ferencz. *Parainesise.* Füzve 40 kr. Diszkötésben ... 1.— »
Leopardi Giacomo *összes lyrai versei.* Forditotta és a költőről szóló tanulmánynyal ellátta *Radó Antal.* Kiadja a Kisfaludy-társaság. A költő arczképével. Füzve 1 frt 60 kr. Diszkötésben 2·40 «
— Ugyanaz meritett hollandi papiron ... 10·— »
Lisznyai Kálmán. *Palócz dalok.* 2. bővitett kiadás. ... —·10 »
— *Uj palócz dalok* ... 1·20 »
— *Madarak pajtása* ... —·40 »
Mosdósy Imre. *Árva szerelem.* Eredeti regény 2 kötetben ... 2·— »
— *Az Üllősiek végnapjai.* Regény 2 kötetben ... 2·— »
Murai Károly, *Ejnye be jó!* Képes és képtelen adomák és mókák. I. II. III. kötet. Szinnyomatu boritékban. Kötetje á ... —·60 »
— *Finom falatok* ... —·60 »
— *Mosolygó történetek.* I. II III. kötet. Mindegyike huszonhárom humoros elbeszéléssel. Szinnyomatu boritékban. Kötete á ... —·60 »
— *Huszárszerelem.* Vigjáték 2 felvonásban ... —·50 »
— *Derüs históriák* ... —·60 »
Radó Antal. *Költők albuma.* A legjelesebb magyar költők verseiből összeállitotta R. A. 16° kiadás. Szinny. aranyozott diszköt. 3·— »
— Ugyanaz. Emlékkiadás. Selyemmel kirakott diszkötésben ... 4·50 »
— Ugyanaz. 8-rét kiadás. Szinnyomatu aranyozott diszk. ... 5·— »
— Ugyanaz. Emlékkiadás diszesebb kiadás ... 6·50 »
— *Idegen költők albuma.* Műfordítások a XIX. század lyrájából. Mannheimer Gusztáv, Cserépy Árpád és mások eredeti rajzaival. Füzve 3 frt 60 kr. Szin- és dombornyomatu diszköt. 5·— »
— *Ujabb nemzeti dalkönyvecske.* A legjelesebb magyar költők verseiből összeállitotta R. A. Szinnyomatu vászonkötésben 1·20 »
(A költők albumának népies és olcsó kiadása.)
Sardou. *Az utolsó levél.* Vigj. 3 felv. Ford. *Szerdahelyi Károly.* —·80 »
Schiller Frigyes *szinmüvei.* Forditotta *Tomor Ferencz* Kötete á —·50 »
1. Wallenstein tábora. A Piccolominiak. 2. Wallenstein halála. 3. Az Orleánsi szűz. Regényes szomorujáték. 4. Stuart Mária Szomorujáték.
— *Tell Vilmos.* Szinmü öt felvonásban. (8-r. 161 l.) ... —·80 »
Szigligeti Ede. *A mama.* Eredeti vigjáték 3 felvonásban ... —·60 »
Torkos László. Millenniumi emlék. *A nők hódolata.* Drámai allegoria egy felv., dalokkal. Leányisk. millenniumi ünnepére —·40 »
Verne Gyula. *A Chancellor* Kazallon J. R. utazási naplója. Forditotta *Vértesi Arnold* ... 1·40 »

Óvjuk lábainkat

a nedvesség,
óvjuk lábainkat a
hideg ellen.

A legtöbb bajnak a forrása a gondozatlan láb.

Béleltessük czipőinket **HÖGYES** dr. korszakos találmányával, az

Asbest-talpbetéttel.

Szállitja:
Az első magyar Asbestáru-gyár.
BUDAPEST, VI., Sziv-utcza 18. szám.

Ár felnőtteknek tuczatonként 12 frt, páronkint 1·20 frt.
Ár gyermekeknek tuczatonként 6 frt, páronként 60 kr.

GRÖBER LAJOS

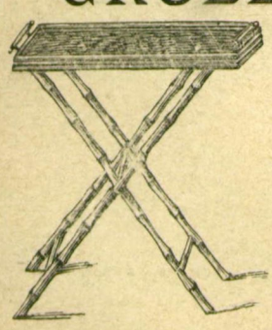

kosárfonodája
Budapest, IV., Kigyó-utcza 6. sz.
Fiók-üzlet: Haris-bazár.

AJÁNLJA DÚSAN FELSZERELT
kosár-áru raktárát.
Árjegyzéket bérmentve küld.

Wasmuth-féle tyukszem-gyürü az óraban

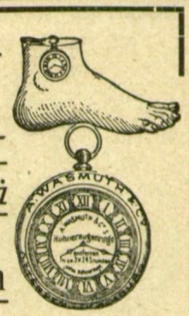

háromszor 24 óra alatt meggyógyit minden

tyukszemet.

Egy óra ára 60 kr., vidékre 80 kr. elő[illegible]s beküldése mellett bérmentve.

Főraktár:
T[illegible] JÓZSEF
[illegible]szertára
[illegible] utcza 12. sz. I.

M. kir. államvasutak.

Az alvincz-nagyszeben-vöröstoronyi vasutnak a kolozsvári üzletvezetőség (brassói forgalmi főnökség) kezelése alá tartozó Olthid-Vöröstorony országhatári vonala Vöröstorony állomással, Olthid kitérővei, valamint Boicza és Vöröstorony megállóhelyekkel folyó évi november hó 17-én a nyilvános forgalomnak átadatott.

Vöröstorony állomás az összes, Olthid kitérő, nemkülönben Boicza és Vöröstorony megállóhelyek pedig csakis személy- és podgyászforgalomra vannak berendezve.

Az igazgatóság.

SCHLICK-FÉLE

vasöntöde és
gépgyár részvénytársaság Budapest.

Gyár és irodák: VI., külső váczi-ut 1696—1699.
Városi iroda és áruraktár: VI., Podmaniczky-u. 14.

Ajánlja magát következők készitésére és szállitására, ugymint: **vashidak** és **tetőszerkezetek, szögecselt** és **hengerelt vastartók, gőzkazánok** és **gőzgépek, zsilipek, átereszek,** jónak bizonyult rendszer szerint, **körszivattyuk, vizvezetéki csövek,** minden nagyságban, **felhuzók** kézi-, viz- és gőzerőre.

DECKERT ÉS HOMOLKA

távíró-, távbeszélő-, villámháritó- és villamvilágitási-berendezők.

Gyár és iroda: VI., Izabella-u. 88. **BUDAPESTEN** Raktár: V., Dorottya-u. 8.

a m. kir. államvasutak és a magyar állam szállitói,

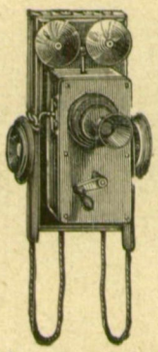

a hangosan beszélő grafit mikrofón

feltalálói és szabadalom tulajdonosai. — Készit: **telefonberendezéseket központtal vagy körkapcsolással,** elvállalja régi berendezéseknek s egyes készülékeknek alapos **átalakitását,** továbbá: **villámháritókat, házi sürgönyöket, tüz- és vizjelző-berendezéseket** stb.

Villamvilágitást

a legszakszerübb kivitelben, jutányos áron végez.

Árjegyzék, költségvetések és ajánlatok ingyen és bérmentve.

MAGYAR UJSÁG
FŐSZERKESZTŐ: POLITIKAI NAPILAP FELELŐS SZERK.:
GAJÁRI ÖDÖN A KENDE ZSIGMOND
MAGYAR UJSÁG
A LEGJOBB, LEGTARTALMASABB ÉS MÉGIS A LEGOLCSÓBB
·Politikai napilap
Előfizetési ár:
1 hóra 1 frt. 1/4 évre 3 frt.
GYÖNYÖRŰ KARÁCSONYI
KÖNYVAJÁNDÉK
melyet mindenki megkap a ki a
BOLTI ÁRA: 3 frt.
·MAGYAR UJSÁG-ra legalább 1/4 évre fizet elö.!!!
·MINDEN ELŐFIZETŐ, MÉG AKI 1 HÓRA FIZET IS ELŐ,
A HAZAI ÉS VILÁGIRODALOM
100
MŰVÉT MAJDNEM TELJESEN INGYEN
A BOLTI-ÁR 1/4 RÉSZEÉRT KAPJA MEG!!!
NAPONKÉNT KERÉKPÁRROVAT.
VASÁRNAP KERÉKPÁRMELLÉKLET.
Benedek Elek A MAGYAR NÉPKÖLTÉS GYÖNGYEI.
A MAGYAR UJSÁG EGYES PÉLDÁNYA ÁRA HELYBEN ÉS VIDÉKEN: 4 kr.
MEGJELENIK A FŐVÁROSBAN: ESTE
A VIDÉKEN: KORA REGGEL.
MUTATVÁNYSZÁM INGYEN.
CZIM: MAGYAR UJSÁG KIADÓHIVATALA BUDAPEST.
BECK RAFAEL 97.

Budapest, 1897. Nyomatott az »Athenaeum« irodalmi és nyomdai r.-társ. betüivel.

KARÁCSONYI AJÁNDÉKOK

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSÁBAN BUDAPESTEN.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

KISFALUDY KÁROLY

Minden Munkái.

A költő arczképével.

Szerkeszté

BÁNÓCZI JÓZSEF.

Hat kötetben.

Ára 8 frt, vászonkötésben 10 frt.

KISFALUDY SÁNDOR

Minden Munkái.

Teljes kiadás. A költő arczképével.

Szerkeszté

ANGYAL DÁVID.

Nyolcz kötetben.

Ára 12 frt, vászonkötésben 15 frt.

TOMPA MIHÁLY

ÖSSZES

KÖLTEMÉNYEI.

KRITIKAI KIADÁS.

Lévay József jegyzeteivel és *Szász Károly* életrajzával.

Négy kötet diszkötésben ... 15 frt.
Kisebb diszkiadás 4 kötetben, ára kötve ... ... 10 frt.
Népkiadás 1 kötetbe kötve 2 frt.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY

ÖSSZES MUNKÁI.

Kritikai teljes kiadás.

Gyulai Pál jegyzeteivel.

Nyolcz kötet.

Ára diszkötésben 30 frt.

Olcsóbb kiadás hat kötetben. Ára kötve **12** forint.

Összes költői művei két kötetben. Ára kötve **5** forint.

GYULAI PÁL

KÖLTEMÉNYEI.

Harmadik bővitett kiadás a költő arczképével.

Két kötet. Ára 4 frt.
Diszkötésben 6 frt.

KÖLCSEY FERENCZ

Minden Munkái.

A költő arczképével.

Harmadik kiadás. 10 kötet.

Ára 4 kötetben kötve ... 12 frt.
7 kötetben aranymetszéssel 16 frt.

LÉVAY JÓZSEF

ÖSSZES KÖLTEMÉNYEI.

A költő arczképével.

Két kötet ára 3 frt 60 kr., diszkötésben 5 frt.

FIRDÚSZI SAH-NAMÉJÁBÓL.

SZIJAVUS.

Perzsából forditotta **Radó Antal.**

Ára vászonkötésben 1 frt 80 kr.

ZÁL ÉS RUDABE.

Perzsából forditotta **Radó Antal.**

Ára vászonkötésben 1 frt 20 kr.

ARIOSTO

ŐRJÖNGŐ LORÁNTJA.

Az éposz legértékesebb részei.

Forditotta, Ariostoról szóló tanulmánynyal bevezette és jegyzetekkel ellátta

Radó Antal.

Ára félbőrkötésben 5 frt.

Ujabb Költemények.

Irta

BARTÓK LAJOS.

Ára diszkötésben 2 frt.

SZÁSZ KÁROLY

Kisebb Költeményei.

Két kötet. A költő arczképével.

Ára 3 forint 60 kr. Diszkötésben 5 frt.

TOMPA MIHÁLY

VIRÁGREGÉK.

N OLCZADIK ÜNNEPI DISZKIADÁS.

(HUSZONÖTÖDIK EZER)

nyolcz gyönyörü, szinnyomatu képpel.

Atlaszra nyomatott szinnyomatu diszkötésben 8 frt.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY EPIKAI KÖLTEMÉNYEI.

Két kötetben, 16-rét, azonos kiállitásban, mint a lyrai költemények.

Tartalom: Zalán futása. — Cserhalom. — Tündérvölgy. — Délsziget. — Eger. — Széplak. — Magyarvár. — A rom. — A két szomszédvár.

Ára pompás diszkötésben, aranymetszéssel 4 frt.

ZALÁN FUTÁSA

TIZ ÉNEKBEN.

Gyulay László által rajzolt 12 képpel.

Ára füzve 1 forint.

Angol vászondiszkötésben aranymetszéssel 1 forint 60 krajczár.

PÁSZTORTÜZEK.

KÖLTEMÉNYEK.

Irta

JAKAB ÖDÖN.

Ára diszkötésben 2 frt.

TOMPA MIHÁLY

ÖSSZES KÖLTEMÉNYEI.

Rendezték barátai

Arany János, Gyulai Pál, Lévay József és Szász Károly.

* * *

Illusztrált diszkiadás nagy album-alakban több száz képpel.

Ára pompás diszkötésben 16 forint.

Kapható havi 1 frtos részletfizetésre is.

Tompa költemenyeinek diszkiadása a legalkalmasabb ajándék, melylyel fiatal hölgyeknek és a költészetért lángoló fiatalságnak kedveskedhetünk.

BAJZA JÓZSEF ÖSSZEGYŰJTÖTT MUNKÁI.

MÁSODIK KIADÁS.

Kiadta **TOLDY FERENCZ.**

A költő arczképével. 6 kötet. Ára vászonba kötve 6 frt.

GARAY JÁNOS

ÖSSZES MUNKÁI.

Teljes diszkiadás a költő arczképével.

Sajtó alá rendezte, jegyzetekkel és életrajzzal kisérte

FERENCZY JÓZSEF.

Az egész öt köt. mű ára füzve **10** frt.
Pompás diszköt. aranymetsz. **16** frt.

CSATÓ PÁL

SZÉPIRODALMI MUNKÁI.

Az iró arczképével és életrajzával.

Ára 3 frt 60 kr., vászonba kötve 4 frt.

Vajda János KÖLTEMÉNYEI.

II. kiadás. A költő arczképével.

Ára 3 frt. Diszkötésben 4 frt 50 kr.